

Tema:

Teater over grænser

Rampelyset

December 2013

DATS

teater
forener
kunstnerisk
aktivitet
med menneskelig
udvikling

landsforeningen for dramatisk virksomhed

Indhold

Velkommen - af Redaktionen	3
Teater på grænsen - af Astrid Marie Lakjer	6
You can take this play anywhere - af Arne Johannsen	8
Et Forumteater projekt i Cuba - af Marie Louise Lund Henriksen	12
Det skaber en ekstra skrøbelighed - af Peter Rafn Dahm	16
Quonga i Kenya	
Culture of Arts - af Ane Kirk Uhrenholt	20
En verden til forskel - af Sara Fink Søndergaard	22
Fra Århus til slummen - af Anders "Cules" Nielsen	24
Besøg på National Theatre - af Ane Kirk Uhrenholt	26
Farver, fredsmarch og "Kenya-maybe-time" - af Helene Bæk Kortegaard	27
Et keynansk indslag på Quongafest - af Stine Moltzen	28
Akrobatik versus dramaturgi - af Rasmus Malling Skov Jeppesen	29
Samarbejdspartnere	30
En stor tak til...	30
Sådan gik DATS Teaterfestival 2013 - af Anders Schriver Pertou	31
EDERED og den danske gruppe - af Christine Juul Johansen	34
Venskab og teater på tværs af landegrænser - af Ane Kirk Uhrenholt	35
Arriéregarden International	
Arriéregarden goes UK - af Nina Koldby Nauer	36
At rejse med teater åbner for oplevelser - af Peter Rafn Dahm	38
Unge teaterfolk mødes i Estland - af Louise Høyer Hiltmar	40
Dronen på teaterfestival i Sverige - af børnene fra Dronens Teaterværksted	41
Instruktørens efterskrift - af Pernille Nedergaard Haugesen	45
Børn og unge. Teater i hele verden - af Helle Hauger	46
Oversigt over DET INTERNATIONALE amatør-teater samarbejde	50
Arne Aabenhus' 100 års fødselsdag den 18-10-2013 - af Henrik Sommer	51
Rollespilseffekter for de 8-12 årige - bogomtale af Bent Nielsen	52

Forsiden: Collage med Arriéregarden fra forestillingen "Alt er sagt siger de". Foto: PRD

RAMPELYSET – december 2013
 Udgivet af DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed. ISSN 0107 1882
 Redaktion : Anders Hind, Morten Hovman, Astrid Lakjær, Peter Rafn Dahm , Christian Hersker, Marie Markvard Andersen
 Redaktionens adresse: Jernbanegade 5, 6230 Rødekro
 Landsformand/ansvarshavende udgiver: Anders Hind, formand@dats.dk
 Generalsekretær: Kristian Hald Jensen, kristian@dats.dk
 Design: Annie Hjort Hansen og Peter Rafn Dahm
 Annoncer: Tekst & Design, 7453 2609 • 2681 3132, kirk@tekstogdesign.dk
 Trykt hos: Hottryk, Rødekro.

Velkommen

Velkommen til Rampelyset

Det at møde andre kulturer og teatersyn inspirerer, påvirker og udvikler teatret. Kultur på tværs af grænser, genrer og kulturelle forskelle fører til mellemfolkelig forståelse og tolerance – og medvirker til at gøre verden mindre.

Det skriver Helle Hauger i sin beretning fra det internationale amatørteaterarbejde, som kan læses her i bladet. Helle er nylig gået af efter 8 år som formand for The Standing Committee for Children and Youth i Verdensamatørteaterorganisationen IATA og har nu sendt stafetten videre efter 21 års teaterarbejde på tværs af grænser.

Helles virke er således et rigtig godt symbol på temaet for dette nummer af Rampelyset: "Teater over grænser".

2013 har været et år, hvor mange DATS-medlemmers aktiviteter har rettet sig udad mod verden omkring os. Derfor har vi fyldt et Rampelysnummer med indtryk og oplevelser i forbindelse med danske teaterfolks møde med andre lande og andre teaterkulturer.

Som et "nummer i nummeret" præsenterer vi en lille artikelserie fra teaternetværket Quonga's teaterudvekslingsprojekt i Kenya.

Uden for temaet bringer vi et tilbageblik på årets Teaterfestival i Vejen og Askov, samt en omtale af "Rollespilseffekter for de 8-12 årige" af Janus Vinther, udgivet på forlaget DRAMA.

Og så mindes vi Arne Aabenhus, som ville være blevet 100 år i dette efterår...

Rigtig god læselyst!

Redaktionen

Af Astrid Marie Lakjer, Dramatiklærer på Ingrid Jespersens Gymnasieskole

ligger der en stor pædagogisk opgave i overhovedet at få disse elever gjort interesseret i læring, i skolearbejdet og i uddannelse.

Centralt i skolens pædagogiske arbejde står teaterfaget, som har formået at skabe bånd mellem eleverne på trods af de forskellige etniske grupper. Teaterlærer Matilde Lopez Munez, en kvinde med et varmt smil og spillende øjne, forklarer til Rampelyset hvordan hun med dramapædagogikken arbejder for at øge de unges selvværd og motivation til at tro på sig selv:

Teater med hele følelsesregistret – interview med Matilde Lopez Munez

Matilde Lopez Munez; Hvilke overvejelser gør du dig om lærerrollen på en skole som denne?

For os er det vigtigt at skolen bliver et frirum, hvor eleverne føler sig trygge og i fred for verden udenfor. Hvis jeg som lærer starter med at skælde dem ud, fordi de ikke viser interesse for skolearbejdet, så kan jeg ikke nå dem. I stedet for at skælde ud tager jeg eleven

til side og giver ham et knus og siger "Hvorfor gør du sådan her?" – og så begynder eleven ofte at græde!

Hvordan bruger du dramapædagogikken til at nå disse elever?

Jeg bruger øvelser, øvelser, øvelser! Mange af vores elever bærer en form for maske, når de kommer i skole. De tror, at de bliver nødt til at være og opføre sig på en bestemt måde – jeg viser dem ved hjælp af teaterfaget, at der er flere måder.

Kan du beskrive dit dramapædagogiske arbejde?

Jeg har arbejdet her på skolen i 15 år, og det første der slog mig som ny lærer var, at det er svært at undervise i noget som helst, hvis tilliden mellem lærer og elev ikke er til stede – eller hvis eleven ikke er parat til at blive undervist. Jeg begyndte derfor at anvende teknikker fra dramapædagogikken i min undervisning. Helt basalt arbejder jeg med elevernes følelsesregister. Mange elever føler stor frustration og vrede mod systemet – men de ved ikke hvordan de skal udtrykke disse følelser. Hvis jeg som dramalærer introducerer øvelser med vrede, glæde, overraskelse, eller frustration viser jeg eleverne en måde at kanalisere følelserne ud af kroppen, så de kan forholde sig til dem og få et sprog for det de føler.

Kan du give et eksempel på dette arbejde med følelsesregistret?

Et godt eksempel er det spanske mandlighedsideal "machismo", som mange af vores elever opdrages med. Gennem teaterøvelser får disse drenge pludselig mulighed for at vælge macho-rollen til eller fra, fordi de via rollearbejdet kan gå ud af eller ind i følelsen. Jeg havde en dreng på mit teaterhold, der opførte sig meget macho-agtigt overfor en gruppe piger. I en

Bernarda Albas hus. Foto: Cia Los Shespirs.

Selvom Matilde Lopez Munez har fokus på dramapædagogikken er der ingen tvivl om, at hendes teaterkunnen er stor: Ud over at bruge teater som pædagogisk redskab har hun klare kunstneriske ambitioner til den teatergruppe, Cia Los Shespirs, som hun har startet på skolen. Under vores besøg spiller seks dygtige teater elever forestillingen Las Bernardas, som Matilde Lopez Munez har nyfortolket over Federico Garcia Lorcas Bernarda Albas Hus (1938). I forestillingen gives et nutidigt billede på det spanske – stadig patriarkalske – samfund, som især disse elever lever under og derfor kan relatere til.

dramaøvelse udforskede alle machismo-følelsen, og bagefter blev eleverne bedt om at bytte roller. Dette var en øjenåbner, som hjalp eleven til at indse hvad det i virkeligheden var han gjorde. Det er dog meget vigtigt at man forstår, at det kræver meget tid og mange små skridt – det er ikke bare et knips med fingrene, og så ændrer eleven personlighed. Mange af disse drenge har denne macho-attitude hjemmefra; de ser deres far opføre sig sådan overfor moren, og derfor gør de det samme overfor piger på deres egen alder...

Hvilke resultater har du af dit dramapædagogiske arbejde?

Der er faktisk lige blevet lavet en dokumentarfilm *Piratas y Libelulas* (dansk: "Pirater og Guldsmede") om vores arbejde her på skolen, som følger 20 af mine dramaelever over et vist tidsrum. Ud af disse 20 elever er der én, som ikke er kommet videre; han er i fængsel for hård vold og salg af stoffer. Heldigvis er der flest solstrålehistorier: En går nu på universitetet, en anden er blevet stoffri og arbejder nu med børn, og en tredje, som kom fra en dysfunktionel familie, har brudt den sociale arv og læser videre... Fælles for dem alle er, at de har fundet motivation til at komme videre. Og derfor er det så vigtigt som lærer at vise, at man tror på sine elever, så de kan komme til at tro på sig selv!

Den danske teaterlinjeelev Olivia Lyhne Broksø har følgende refleksioner om forestillingen og om teaterfagets funktion på I.E.S. Joaquín Romero Murube:

Når teatret møder virkeligheden – interview med teaterlinjeelev Olivia Lyhne Broksø

Hvilke oplevelser har du haft her på I.E.S. Joaquín Romero Murube?

Det gjorde et stort indtryk på mig, at skolen har tremmer for vinduerne, fordi den ligger i et ghettoområde. Netop derfor er det fascinerende at opleve lærere her, der virkelig er engageret i skolen og i eleverne. Teaterlæreren har f.eks. lavet en teatergruppe med elever, som bliver nødt til at passe deres skole, hvis de vil være en del af teaterholdet. De fortalte os, at ud af en årgang på 100 elever er der ca. 13, der dimitterer – og en stor del af de 13 elever går på det teaterhold.

Hvordan bliver drama anvendt på skolen, som er anderledes fra vores danske tilgang til teater?

I Danmark går jeg på gymnasiets Teaterlinje, hvor vi hygger os og laver teater for vores egen skyld. Her bruges teater som en anerkendelse af, at eleverne har en værdi og som en modvægt til alt det de oplever på gaden. Teatret sætter dem i gang med noget og udfordrer dem, fordi det kan noget andet end læring på en skolebænk.

Under vores besøg spillede det spanske teaterhold forestillingen "Las Bernardas". Hvad synes du om deres stykke?

Jeg synes, at det var ... super spansk! Jeg taler ikke spansk, men jeg synes, at de spillede rigtigt overbevisende og meget passioneret. Man kunne godt mærke den der flamingo, som de har tæt på livet. Der var en

del drenge, som spillede kvinder og der var en af dem, som græd fysisk på scenen. Det synes jeg var helt vildt voldsomt – det kræver ret meget at kunne græde på kommando foran et publikum.

Tror du denne skuespiller har brugt følelsesøvelserne, som Matilde Lopez Munez underviser efter?

Det tror jeg i dén grad, for vi mødte faktisk skuespilleren bagefter til en middag. Der var så langt fra ham, der stod på scenen til ham, vi var ude at spise med – det var faktisk to verdener. Nu havde han godt nok også kvindetøj på på scenen, men alligevel... han var lidt af en smart fyr i virkeligheden.

Gør dette kulturmøde en forskel for dig som teaterlinjeelev?

Ja, det synes jeg, for når jeg spiller teater har jeg ikke overvejet at arbejde med mine egne følelser, sådan som de er i virkeligheden, men har omsat det til rolles følelser. Derfor synes jeg det gav ret meget at finde ud af hvordan den spanske dramalærer bruger følelsesregistret, og at det har en effekt på hvordan man spiller teater!

Har man lyst til at vide mere om teatergruppen Cia Los Shespirs arbejde kan man med fordel se denne filmsekvens, som giver en forsmag på dokumentaren Piratas y Libelulas: http://www.youtube.com/watch?v=j3Ok2f_ZAo. I filmen klippes mellem teatergruppens optræden på scenen og de rå steder i Seville's ghetto, som er elevernes virkelighed uden for skolen. Man bliver dybt berørt ... og mærker, at teaterdimensionen virkelig gør en forskel for disse elever... God fornøjelse!

DANMARKS STØRSTE ONLINE-KOSTUMEUDLEJNING – til karneval, teater, tema eller gala

Klik ind på kostumemagasinet.dk, og lej et kostume, der passer dig. Vi har mere, end du kan drømme om. Nytt som gammelt, sjovt eller stilfuldt, dyr, kendisser – kun fantasien sætter grænser, og hos Kostumemagasinet er vi altid klar til at sætte gang i en fest.

KOSTUMEMAGASINET
FREDERICIA TEATER
12.000 KOSTUMER

You can take this play anywhere

Ida Marie, Arne og Esther. Foto: PRD

Teaterprøve på gangareal.

You can take this play anywhere, and it will work... Go and have fun!

Sådan lød responsen fra det professionelle panel, da ungdomsteatergruppen "Skaberværket" gæstede den finske teaterfestival "Teatris" i Helsinki i maj 2013. Vi har bedt to spillere fra gruppen, Esther E. Holm Jacobsen og Ida Marie Vadgaard Berndt – samt instruktør Arne Johannsen – fortælle om turen, festivalen, og om hvad det giver at komme ud i verden som gruppe.

En lynhurtig udvælgelsesprocedure

Det hele begyndte med at Kristian Hald, generalsekretær i DATS, besøgte en "flydende" finsk teaterfestival, der udspiller sig på en af færgerne mellem Finland og Sverige. Her fik han kontakt til finske teaterfolk, der gerne ville have et dansk gæstespil til festivalen "Teatris" i Helsinki. Og da finnerne så gæstede København på en studietur, bad Kristian os i Skaberwerket om at spille en enkelt scene fra vores "Scener fra et utroskab" for dem. Så vi tog ind til TeaterHUSET i København, mødte delegationen og spillede for dem. Og det må de åbenbart have kunnet lide, for de inviterede os på stedet. Heldigvis for os var selveste festivalchefen en del af delegationen, så "sagsbehandlingen" gik hurtigt: Han valgte os simpelthen ud. Sådan! Den kvinde der senere blev vores kontaktperson, var der også. Så vi syntes jo ligefrem at vi allerede kendte folk, da vi ankom til Helsinki.

Teatris er noget helt andet end en DATS teaterfestival

På Teatris festivalen oplevede vi mange og meget forskellige teaterstykker – musicals, danseteater, traditionelle teaterstykker, teater med udviklingshæmmede og rigtig meget ungt teater. I hvert fald sammenlignet med f.eks. DATS' teaterfestival, hvor Skaberwerket var med i Holbæk i 2012. Der var vi klart de yngste. I Helsinki var vi nogen af de ældste. Sjov forskel. Men selvfølgelig er Teatris også en decideret ungdomsteaterfestival, der, også til forskel fra danske festivaler, arbejder med skiftende temaer: I år, 2013, handlede det

Gruppen i Helsinki.

om "Børne- og ungeTEATER". Næste år bliver temaet "Børne- og ungdomsDANS".

Flere byer går sammen om værtsskabet, så der er rigtig mange ressourcer at trække på. Nationalteatret stiller f.eks. scene til rådighed. Og der er masser af mandskab, frivillige og penge. Plus en masse grupper: mere end 60 grupper optrådte på festivalen. På en DATS festival har du (i hvert fald teoretisk) mulighed for at se alt. På Teatris må du virkelig vælge. Under afslutningsceremonien blev der uddelt virkelig mange penge-præmier. Sådan noget er der altså også midler til. Men igen, det er meget anderledes end herhjemme.

En improviseret særvisning – på en skolegang – er der også plads til

Festivalen har også plads til "undergrunden". Flere vækstlagsgrupper deltog nede i "kælderen". Og vi knyttede selv kontakt til en gruppe, som vi måske vil lave udveksling med. De arbejder meget fysisk, og det vil vi godt inspireres og lære noget af. Uheldigvis var vi programsat, så vi spillede samtidig. Men så arrangerede vi jo bare en "særvisning" af "Scener fra et utroskab" for dem. På en tilfældig skolegang, hvor vi lige kunne "klemme" forestillingen - og et par tilskuere - ind. Så jo, der deltog vækstlagsgrupper, men som helhed kan man ikke kalde det en vækstlagsfestival. Dertil er den alt for etableret, økonomisk ressourcestærk, og "professionel" i styringen.

I omklædningsrummet før forestillingen.

En gæstfri – nærmest kærlig – men også tjekket atmosfære

Hvad økonomi angår, skulle vi selv betale rejsen. Men vi blev hentet med taxa i lufthavnen og blev nærmest fulgt af vores personlige guide overalt. Vi blev også inviteret på restaurant, da vores spilletid ikke passede med de fælles spisetider på den skole, hvor vi var indkvarteret. Forholdene var virkelig ordnede og tjekkede. Lederne (Arne f.eks.) var indkvarteret på et fint hotel midt i byen. Inklusivt et stort og flot arrangement lørdag aften – med rigtig VIP stemning. Også det er meget forskelligt fra DATS festivalerne, hvor vi jo bare er sammen – alle sammen. Men atmosfæren var meget gæstfri – nærmest kærlig – man følte sig slet ikke som "pamper", selv om man var med blandt "de fine" (griner Arne). Folk var i det hele taget meget interesserede og engagerede. Vores kontaktperson f.eks., var meget optaget af, at vi var gæster og skulle have det godt. Konsekvent omtalte og præsenterede hun os som "Our friends from Denmark". Lutter overskud og gæstfrihed hele vejen igennem.

Så står man der – på selveste nationalscenen

Men det var vildt at skulle spille på så stor en scene – selveste nationalscenen. Da vi hørte om scenen og fandt den på nettet var det både wow! og skidekræmmende. Sådan noget er vi jo slet ikke vant til: Det plejer at være 20 mennesker i et lille lokale, hvor

På scenen før det går løs.

Alle fotos på denne side er fra forestillingen på Nationalteatret. Fotos: Skaberwerket

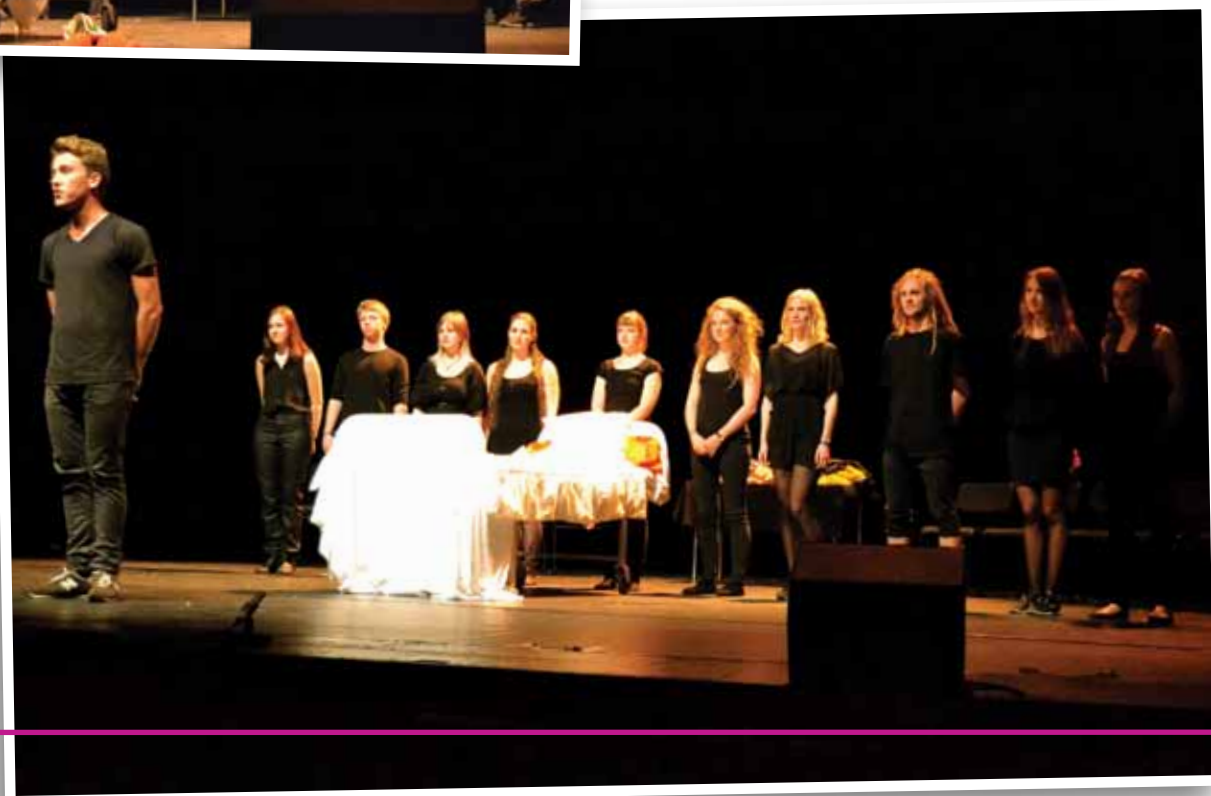

vi kan gå helt tæt på publikum, sætte os på skødet af dem, og kigge dem lige ind i øjnene. Her var der bare kæmpe afstand. Stykket er jo skabt til intime rammer, så vi var usikre på om det ville fungere i en kæmpe stor sal. Og vi havde faktisk kun 20 minutter til at "aklimatisere" os på scenen. Så vi gjorde os stor umage

med at gøre alting stort og tydeligt. Derefter måtte vi bare tage den på fornemmelsen. Men når så først man stod der, fik man bare lyst til at give den dét ekstra og tale dét højere. Det kom helt automatisk. Alligevel var det underligt ikke at kunne se publikum – som vi jo er vant til. Nogen gange var det som at tale ud i ingenting. Meget specielt.

-og det er vildt fedt, faktisk

Men vi nåede ud til publikum. Det fik vi i hvert fald at vide bagefter. Og det var vildt fedt, faktisk. De kunne sagtens forstå os, selv om vi kun havde oversat nogle få replikker til engelsk. Og de synes vi var gode! Forestillingen er jo også ret fysisk og koreografisk. Handlingerne fortæller store dele af historien. Og for en sikkerheds skyld gav vi også publikum en kort introduktion til karakterer og relationer, før vi gik i gang. Det fik vi en meget positiv feedback på – publikum var med fra start og behøvede ikke sidde og anstren-

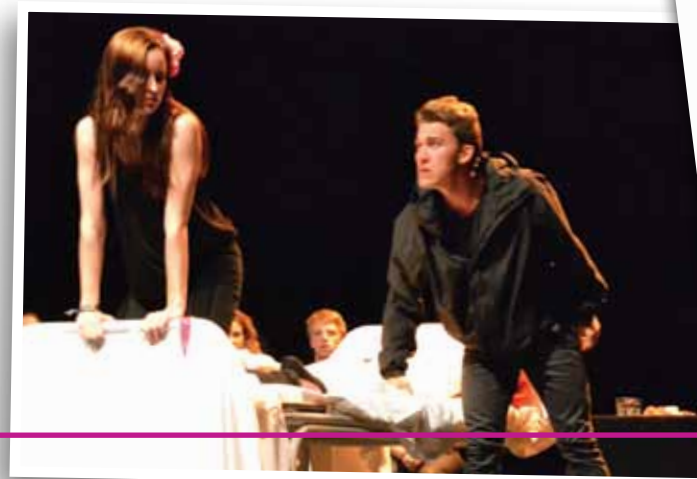
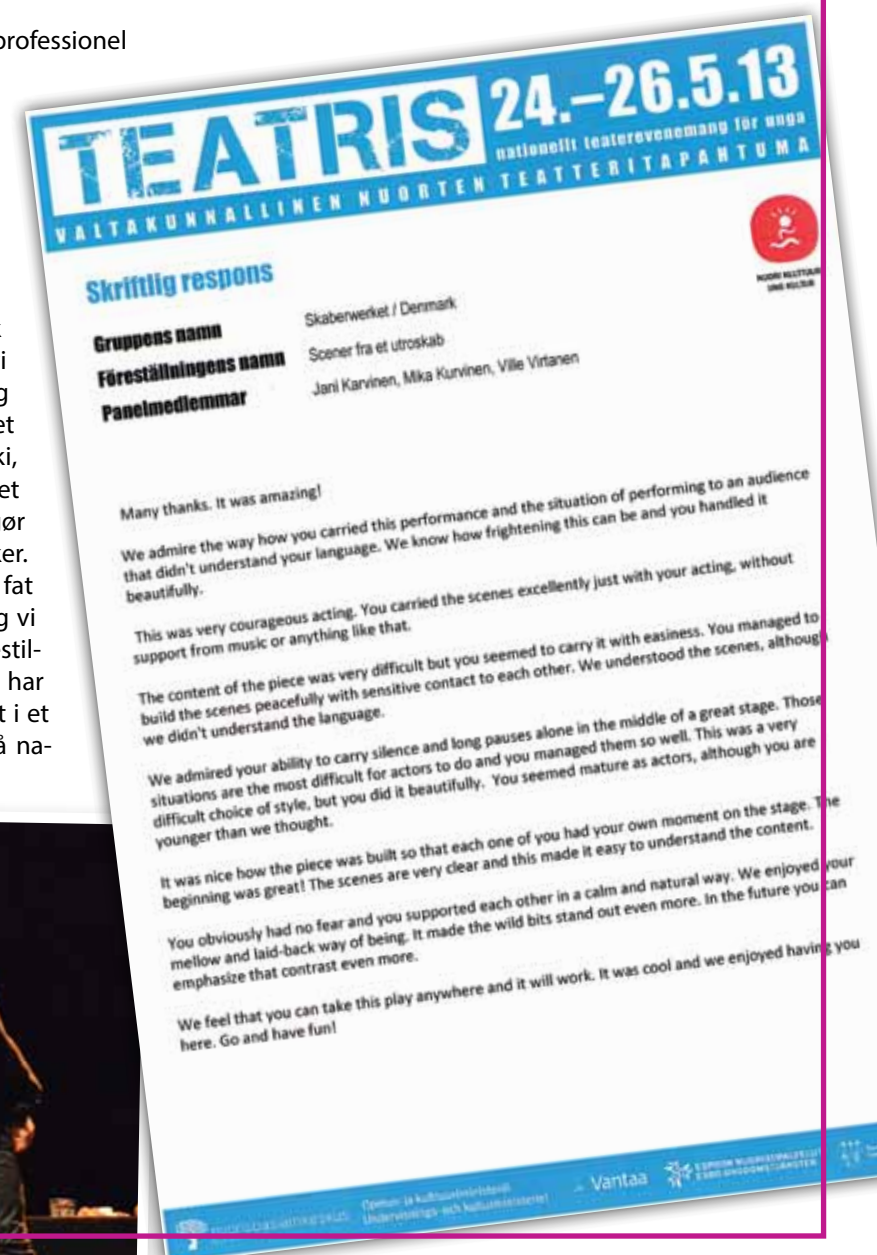

ge sig for at komme ind i univers og handling. Men selvfølgelig gik de glip af nogle gode – danske – replikker. Sådan er det jo, når man spiller udenlands.

Vores forestilling er på en måde blevet "grænseløs"

Efter forestillingen fik vi respons fra en professionel jury, en filminstruktør og to skuespillere. De var ret vilde med os og imponerede over hvor godt vi nåede ud med vores historie – til et fremmedsproget publikum. Senere fik vi også responsen på skrift. En fin officiel udtalelse fra festivalen. Det var - også - ret vildt. Eller ordentligt skulle man måske snarere sige. Der var bare styr på tingene. Det er nok noget særligt ved vores forestilling, at vi sådan set kan spille den hvor som helst og når som helst. F.eks. midt om natten på et gangareal, lige efter ankomsten til Helsinki, for lige at spille os ind på hinanden. Vi har et helt særligt fællesskab omkring den, der gør at det bare kører efter de to første replikker. Er vi først i gang, griber forestillingen bare fat i os. Så er vi sammen. Og så kører det. Og vi nyder det hver eneste gang. For os er forestillingen på en måde blevet "grænseløs". Vi har spillet den for 11 mennesker i fælleshuset i et økologisk bofællesskab i Ringsted. Og på na-

tionalteatret i Helsinki. At rejse og spille mange forskellige steder, og at dele ekstraordinære oplevelser med hinanden, gør os mere sammentømrede som gruppe. Og så får vi udvidet vores teaterhorisont, ovenikøbet. Det er jo bare dejligt.

Hver dag blev afsluttet med en kort del-evaluering, hvor vi talte om dagens program, og hvor deltagerne kunne stille spørgsmål. Alle fotos: Amalie Middelboe Andersen/Marie Louise Lund Henriksen©

ET FORUMTEATER PROJEKT I CUBA

Af Marie Louise Lund Henriksen.
Initiativtager, projektleder og dramapædagogisk afvikler af projektet. (snart) Cand. Mag. Dramaturg, Aarhus Universitet.

Et Forumteaterprojekt i Cuba

I 2012 rejste jeg for første gang til Cuba, og mødet med landet, de lokale og kulturen, gjorde et stort indtryk på mig. Cuba er på mange måder et fantastisk land, men det er også et land, hvor befolkningen er præget af restriktioner og daglige bekymringer om økonomi, livet og fremtiden. Samt en følelse af inhabilitet og frustrationer over ikke selv at kunne gøre noget ved det.

Det var dét, der gav mig lyst til at vende tilbage for at undersøge, om Augusto Boals Forumteater kunne give cubanerne nogle redskaber til at bekæmpe de daglige bekymringer og udfordringer, de oplever i deres hverdag.

Jeg kontaktede Den Cubanske Ambassade i København, der via Kulturministeriet i Cuba, satte mig i forbindelse med et universitet i Havana. "Dekanen har vist interesse for dit projekt", lød svaret. Derefter fortsatte planlægningen i en email-korrespondance med dekanen og den kvindelige tovholder, han satte på projektet.

Forløbet varede fire uger og resulterede i tre forumteaterforestillinger, der blev vist for et publikum i Trinidad og efterfølgende for et i Havana. I Trinidad foregik fremvisningen på et museum i et udendørs åbent rum med et tilfældigt publikum i alle aldre. I Havana foregik den på ISA i et lukket rum med et publikum bestående af andre studerende fra ISA.

AT ARBEJDE I ET GRÆNSELAND

Vil man arbejde med Boals teater i Cuba, er der visse omstændigheder, man skal være bevidst om. I Cuba er befolkningen altid overvåget. Der er altid nogen, der holder øje og som rapporterer til regeringen, hvis nødvendigt. I Cuba er man enten *for* eller *imod* revolutionen. Stemples man som værende imod, har det sine konsekvenser...

Som underviser følte jeg et ansvar for mine deltagere, og jeg ønskede ikke, at projektet skulle blive farligt for dem. Ej heller for mig selv eller for den assistent, jeg havde med på projektet. Derfor var der mange ting, jeg konstant skulle tage stilling til og være bevidst om. Jeg vidste fra mit researcharbejde, at mere ytringsfrihed lå højt på cubanernes ønskeliste over forandringer, men jeg vidste også, at det at ytre sig er forbundet med en angst for de konsekvenser, det kan medføre. På samme tid fandt jeg et fokus på ytringsfrihed vanvittig interessant, og det var hele grundidéen med projektet. Mit job var derfor at afgøre, hvordan

arbejdet skulle gribes an, og hvordan vi på en sikker måde kunne bevæge os i det grænseland, vi befandt os i.

Og hvordan gør man så det?

I denne forbindelse er **forberedelse** et centralt svar. Man har brug for en grundlæggende viden om de omstændigheder, man skal arbejde i, og en viden om hvordan deres relationer kan påvirke hinanden. Det kunne være en viden om, hvordan Cubas dobbelte valutasystem påvirker cubanernes hverdag, en viden om turismens betydning for landet eller en viden om de lokales værdier og normer. Jo mere man ved om omstændighederne, des bedre er ens udgangspunkt for at håndtere og tage stilling til de udfordringer, man møder. Det er i hvert fald min overbevisning! Min forberedelse bestod af et teoretisk researcharbejde samt af praktisk erfaring gennem mit første møde med Cuba.

Et andet grundlæggende element er **tillid**. Dette er altid essentielt for gruppearbejde, og i endnu højere grad, når arbejdet potentielt set er forbundet med nogle risici. Det var ikke alle deltagere, der kendte hinanden på forhånd, og derfor gjorde jeg meget ud af at skabe nogle trygge rammer, hvor en gensidig åbenhed, respekt og accept var i centrum. Det var vigtigt for mig, at deltagerne havde tillid til hinanden og ikke mindst til mig. En gensidig tillid var det bedste udgangspunkt for en åben og ærlig dialog og debat om personlige erfaringer og oplevelser med undertrykkelse.

Derudover krævede projektarbejdet en stor portion **tålmodighed**. Ting i Cuba tager tid. Lang tid! Der er tålmodighed ikke kun en dyd. Det er en nødvendighed!

PROCESSEN

Undervisningen bestod af både teori og praksis, og dem der havde lyst, blev trænet i at være Joker. Målet var at gøre deltagerne i stand til selv at kunne lede forumteatret i interaktionen med publikum i Trinidad og i Havana. Jokeren er bindeled mellem scene og sal, og hans rolle er at få interaktionen til at fungere.

Deltagerne var enormt dygtige og meget ivrige efter at lære og arbejde i praksis. Det var dejligt at mærke deres engagement! Deres ivrighed gjorde dog, at der var særligt én ting, de skulle lære, før det egentlige forumteaterarbejde kunne begynde: At lytte til hinanden og ikke afbryde.

AT LYTTE TIL HINANDEN

Jeg brugte forskellige lytteøvelser, som at lade dem genfortælle hinandens historier så præcist som muligt, hvilket gav gode resultater. En anden øvelse, der viste sig yderst effektiv, var koncentrationsøvelsen 'Tæl til 20', som deltagerne skulle lave hver dag inden undervisningen begyndte. Øvelsen var tænkt til at samle deres koncentration, men som væsentlig sidegevinst trænede det dem i at lytte til hinanden, mærke hinandens impulser og dermed ikke tale på samme tid.

Deltagerne og mig.

TEMAGENERERING

I temagenereringen brugte jeg øvelser fra Boals billedteater. Bl.a. 'At illustrere et billede med kroppen', 'Billedet af ordet' og 'Billedet af tiden' (Boal: *Lystens Regnbue*). Øvelserne blev ikke fulgt slavisk, men de var der til inspiration, når deltagerne skulle sætte ord og billeder på det, de forbandt med undertrykkelse. Temaarbejdet bød på et hav af tankevækkende fortællinger og problemstillinger, og nogle af dem blev udvalgt som eksempler i forumteater-træningen. F.eks. arbejdede de med temaet racisme, og de lavede et spil, hvor en sort mand anklages og anholdes uberettiget for at have taget en pung, en kvinde har tabt. Kort forinden har politimanden fundet pungen, og stukket den i sin egen lomme, men det har ingen set...

Deltagerne blev mere og mere bevidste om de muligheder, forumteater åbner op for. På samme tid var de opmærksomme på, at det ikke var alle temaer, de kunne tage med ud i et åbent forum. Hvis nu, vi blev overvåget. Jeg var helt enig med dem. Jeg vidste godt, at nogle temaer var forbundet med en større risiko end andre.

UDVÆLGELSEN AF TEMAER

"Er I sikre på, at det ikke er for risikabelt?", spørger jeg deltagerne, da de fortæller mig, at de har valgt 'Ytringsfrihed' som tema for deres ene forumteaterforestilling. "Ja", svarer de, "det er vi". Det valgte jeg at stole på. (Dagbogs-note fra projektet).

Med min viden om Cuba overraskede det mig, at deltagerne udvalgte netop ytringsfrihed som et tema. Jeg var ikke i tvivl om, at det var et vigtigt emne at sætte fokus på, men på samme tid vidste jeg, at temaet potentielt set var et af dem, der var forbundet med en vis risiko. Når jeg så alligevel sagde god for det, var det fordi, jeg stolede på deltageres dømmekraft. Jeg havde tillid til dem.

De to andre temaer, de valgte, var: 'Mandschauvinisme' og 'Dårlig behandling af cubanerne'.

FREMVISNINGEN FOR PUBLIKUM

De tre forestillinger blev gode og interessante, og det var opløftende at opleve, hvordan det gik op for publikum, at interaktionen gav dem et rum, hvor de rent faktisk kunne gøre noget, og hvor deres forslag og handlinger havde indflydelse på situationen. Når det er sagt, var 'Ytringsfrihed' den forestilling, der var færrest indgreb i.

Da Jokeren spurgte publikum, om de kendte til lignende situationer, var der stilhed. Især i Trinidad. Ingen turde sige noget. De enkelte indgreb, der kom, gik mest på at gøre ministeren god: "Det ville gøre ham mere realistisk", sagde de... - Selvfølgelig ville ministeren lytte til eleven, hun kunne godt sige sin mening, og selvfølgelig ville han tage hånd om problemerne...

AFSLUTTENDE

Projektarbejdet gjorde mig bevidst om, at risikoen ved at ytre sig i langt højere grad handler om indhold

og placering, end om ytringen i sig selv. Teater kan derfor være en vældig god placering til ytringen. På den anden side står der også nogle folk bag teatret. For deltagerne var det ok at være bagmændene, så længe de kunne maskere sig som 'studerende, der laver teater'. Det var jo ikke en ulovlig handling. Men da jeg spurgte dem, om de ville arbejde videre med Boals teater, var svaret:

"Det tror vi ikke. Vi er bare studerende. Vi er ikke Boals skuespillere. Vi er ikke klar til at løbe den samme risiko, som de var."

Min hensigt med projektet var ikke at ændre det cubanske regime. Jeg ønskede udelukkende at give cubanerne et rum, hvor de kunne ytre sig og handle, som de ville, og så rent faktisk se, at deres handlinger var afgørende for situationernes udfald. Det mener

jeg lykkedes. Projektarbejdet har været utrolig spændende, lærerigt og interessant, men også til tider frustrerende og hårdt. Jeg er stolt af at have gennemført, og jeg er stolt af mine deltagere og de resultater, de har opnået. Det vi lærte af hinanden, i fællesskab og ikke mindst af interaktionen med publikum.

HVA' SÅ NU?

I forbindelse med projektet fik jeg nye teaterkontakter i Havana, Trinidad og ved Playa Larga, som udviste stor interesse i metoden og i mit teaterarbejde. De bad mig alle vende tilbage og undervise dem i forumteater. Derudover bad ISA mig lave endnu et undervisningsforløb med nye studerende.

Jeg har sagt ja til alle, og planlægger nu mit nye projekt. Jeg glæder mig til at vende tilbage i det nye år!

- Følg projektet på min hjemmeside:
www.marielouisehenriksen.dk

FREMVISNING I TRINIDAD: Vi tog på ekskursion til Trinidad, hvor deltageres udvalgte forumteaterforestillinger blev vist på et museum. Her fra forestillingen "Ytringsfrihed"

UNDERTRYKKEREN OG DEN UNDERTRYKTE: Deltagerne skaber ordløst en række billeder af mødet mellem de to parter. Efterfølgende taler vi om billederne, og hvad vi læser ud af dem.

DET SKABER EN EKSTRA SKRØBELIGHED - IKKE AT KUNNE BRUGE SIT MODERSMÅL.

- men skrøbeligheden er på en måde blevet det klistre, der holder vores forestilling sammen

Af Peter Rafn Dahm

En snak med Christine Sander, Anne Vraaby, Freja Vilstrup, Caroline Bliddal og Therese Indiane Nauta – fra teatergruppen Skank Zoo – om deres nyeste forestilling "Tyskeren". Der i mangt og meget er udsprunget af samarbejdet med en tysk gæst – skuespilleren Jannik Mühlenweg - der også tager del i samtalen.

Hvorfor hedder jeres forestilling "Tyskeren"?

"Der hele handler om jo om, at 3 danske kvinder kidnapper en tysk turist, der kun snakker tysk gennem hele stykket. Alt er centreret om denne karakter, der bare hedder "Tyskeren", i vores stykke. Ja også uden for stykket faktisk, for vi kalder kun Jannick for "Tyskeren". Og det har han vel egentlig heddet allerede før, vi gik i gang – hvor vi hele tiden spurgte hinanden: "Hvornår er det nu tyskeren kommer?". Så de to iden-

Der gives noter lige før aftenens forestilling.

titeter, Jannik og "Tyskeren", er faktisk smeltet sammen for os".

Jannik og Therese mødte hinanden på et Stanislavski kursus i Letland og aftalte at de helt sikkert skulle arbejde sammen i fremtiden. Og da denne forestilling blev castet før teksten blev skrevet, var det oplagt at invitere Jannik og skrive ham ind i teksten. Eller rettere, at skrive teksten til og omkring ham som "Tyskeren".

Og man finder da også mange referencer til tyskere og måske særligt danskeres fordomme om tyskere i stykket, f.eks. en Heil Hitler hilsen. Men det finder Jannik det kun sjovt at spille - og at spille på – som tysker. Plakaten viser et kæmpe-Kinderæg, der knejser i en orange sofa, og Jannik finder det ret tankevækkende, at Tyskland bliver forbundet med netop – et Kinderæg. Det havde han slet ikke forestillet sig på forhånd.

Har det været hårdt at skulle arbejde med og på flere sprog?

"Nok mere sjovt og givende. Jannik kom ind ret sent – som en tysker, en "fremmed" og en mand i en gruppe, der ellers kun består af os kvinder. Det gav "kvinderne" et helt naturligt fællesskab vendt mod ham – som den og det "fremmede". Det har faktisk givet meget, at han jo taler et fremmed sprog, som vi godt nok forstår (noget af), men ikke fuldt ud".

Det krævende har været, at Therese har været nødt til at forklare og instruere en hel masse på engelsk. Det engelske har som arbejdsprog taget mere og mere over i processen, indtil alt næsten blev engelsk. "Vi, eller nogen af os, var lidt nervøse over det i starten, men det har vist sig at være givende, spænden-

de, udfordrende at skulle kommunikere med hinanden på et fælles – fremmed – sprog. Det eneste minus har været, at vi har brugt mere tid på "forklaringer", end vi er vant til, når vi bare er danskere sammen". Jannik indskyder, at hans hovedproblem selvfølgelig er, at han bliver hægtet af, hvis og når resten slår over i dansk.

Arbejder i forskelligt – som danskere og tysker?

"Nej, egentlig ikke". Alle danskerne i gruppen kommer fra det danske vækstlag. Og som gæst har Jannik kun oplevet mindre forskelle i træningsmetoder og opvarmningsøvelser. Her er der blot tale om forskellige variationer eller udformninger af det samme grundmateriale. "Og under alle omstændigheder er kropssprog jo ret internationalt". Herudover har alle virkelig anstrengt sig for, at han hurtigt kunne blive en del af gruppen. "Thank you for speaking english" udbryder han, og alle griner.

Men "Tyskeren" taler jo tysk. Hvordan har I arbejdet med det tyske sprog i forestillingen?

"Da vi (Theresa og Caroline) skabte manuskriptet, skrev vi alle kvindernes replikker ud på dansk, men notede kun hvad Jannik skulle gøre og tale om. Derefter blev hans replikker improviseret frem, opad det skrevne". Men for at sikre, at Jannik faktisk forstår hvad

det handler om, er hele manuskriptet blevet oversat til tysk. Her har den store udfordring været at ramme det slang-sprog, som særligt karakteren "Laksen" taler.

Undervejs blev Therese så inspireret af samarbejdet med Jannik, "At jeg skrev en decideret monolog til ham. Som han, selvfølgelig, fremfører på tysk". Nu er hun rigtig glad for, at de har turdet gøre det. At sætse på en ret lang tekst som størsteparten af publikum nok ikke forstår – rent bogstaveligt. Men som de godt kan mærke følelserne i. "Og den var rigtig sjov at in-

struere, at skulle lytte sig ind på alle det tyske sprogs lyde. Og faktisk griner publikum meget under monologen. De griber et ord hist og her og stykker deres forståelse sammen. Det er rigtig dejligt at opleve, at de virkelig har en god oplevelse. Men vi har også arbejdet meget med at få Jannik til at bruge tyske ord, som vækker genklag eller genkendelse hos et dansk publikum – "Scheisse" og "Schuldigung" og den slags". Og følelser er heldigvis universelle, de har ikke noget nationalsprog. Bliver replikken leveret overbevisende, med mimik og kropssprog og det hele, så er alle med. "Jannik kan f.eks. sagtens sige "Belgien!", så ingen er i tvivl om at det virkelig er et lortested!"

Hvad gør det ved jer, at skulle arbejde på tværs eller "på trods" af sproget?

"Stykket er meget fysisk, så vi spillere har i høj grad fundet hinanden igennem bevægelser og det kropslige udtryk, også før oversættelse var på plads. Vores karakterer er så forskellige, i deres mimik og fysik – og i hele tonen i deres replikker. Alt det, der skaber dynamikken imellem os – som vi hele tiden og stadigvæk kæmper med at skærpe. Man kommer meget tæt på hinanden i det arbejde. Og det ikke at kunne tale sammen på ens modersmål, tilføjer en ekstra skrøbelighed til arbejdet. Men det bringer os også tættere sammen. Udfordrer blufærdigheden. Der er mange følelser i spil. Op og nedture. Men på den gode måde, som kendetegner en produktion, hvor alle er meget ambitiøse. Skrøbeligheden er på en måde blevet det klistre, der holder det hele sammen i vores forestilling". Til gengæld har det aldrig skortet på hverken kærlige eller humoristiske los i måsen fra Caroline og Therese, når det var behov for det. Og det giver alt sammen lyst at gøre det igen. At lave mere sammen. For Jannik har det været en særlig stor oplevelse at stå på en dansk scene med en tysk monolog og mærke at det virker. Publikum reagerer på ham. De morer sig. Grænserne er slet ikke så skarpe, så svære at overskride som han først troede – når det handler om teater.

Vostrup Efterskole

- Skole for Musik og Teater

Vostrup Efterskole er:

- højt fagligt niveau og store ambitioner
- talenternes rugekasse
- mange tidligere elever præger nu den danske scene
- nyskabende undervisning
- respekten for hinandens forskelligheder
- sund kost, motion og hjerne-gymnastik
- et sted, hvor du kan få værdifulde menneskelige og faglige kompetencer til din kommende uddannelse og dit videre liv

Vi tilbyder:

- 9. og 10. klassetrin
- 9. klasse afsluttes med Folkeskolens Afgangsprøver
- 10. årgang afsluttes med en udvidet projektopgave

Du bliver en del af:

- flere musik- og teaterforestillinger
- produktion af film
- Vosstock Musikfestival
- mange optrædere hjemme og ude
- en spændende studietur til Italien
- projekter med plads til kreativ og boglig fordybelse
- et nært kammeratskab i et mobningsfrit miljø

Vi bor: Syd for Ringkøbing Fjord, og man kan nemt komme hertil med tog og bus.

Vi har en professionel teater- og koncertsal med plads til 380 publikummer, og vi får tit besøg af professionelle forestillinger og koncerter fra hele landet.

Vores hus har helt nye og veludstyrede musiklokaler og lydstudie. Vi har optimale undervisningsfaciliteter – dansesal, filmstudie og mediatek.

Vostrup Efterskole • Skole for Musik og Teater • www.vostrupefterskole.dk
Tarmvej 73 • Vostrup • 6880 Tarm • Tlf. 9737 4188 • kontor@vostrupefterskole.dk

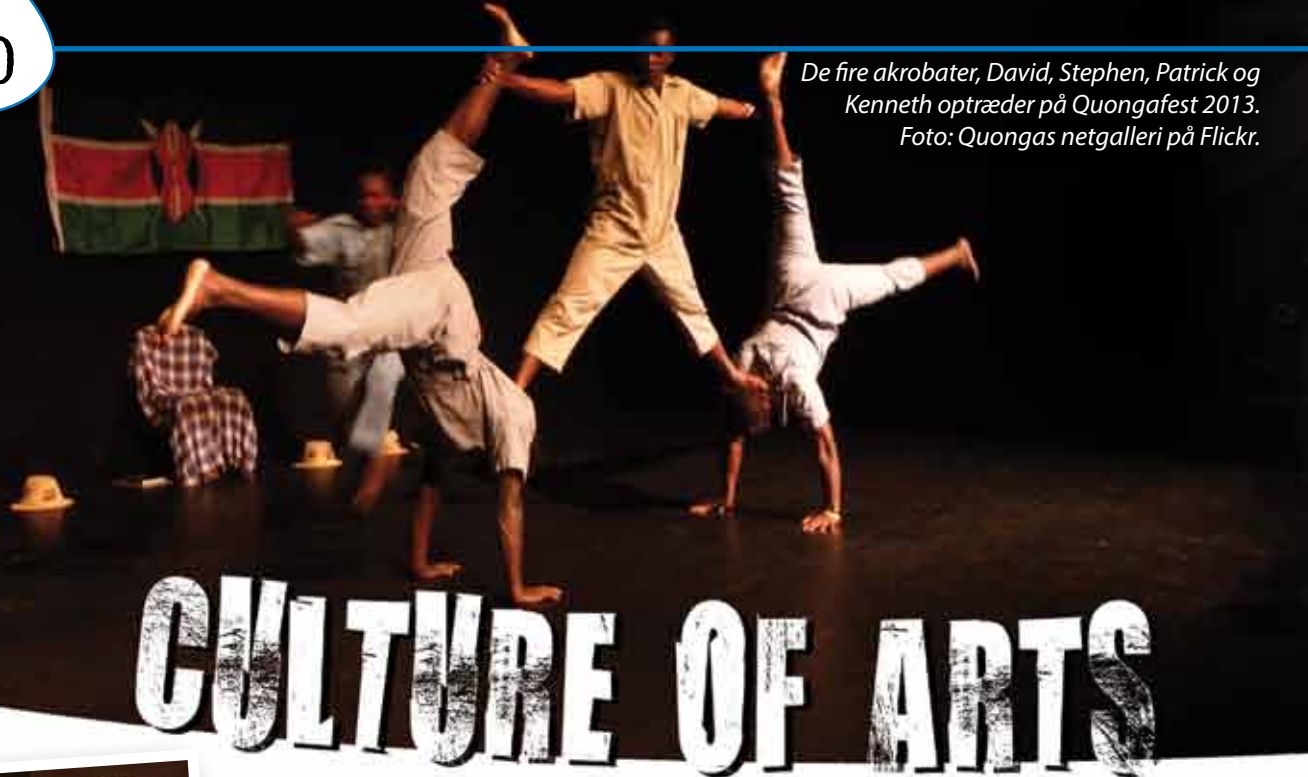
Kom på besøg
- vi skal opleves!!!

Tjek også
www.vostrupefterskole.dk
og www.facebook.com/vostrupefterskole

Vostrup Efterskole
- Skole for Musik og Teater

Hvis du vil udvikle dine kreative evner, så kom til landets første musik- og teaterefterskole!

De fire akrobater, David, Stephen, Patrick og Kenneth optræder på Quongafest 2013.
Foto: Quongas netgalleri på Flickr.

CULTURE OF ARTS

Af Ane Kirk Uhrenholt,
teaterunderviser

Det var en overraskelse da Nafsi African Acrobats i foråret 2012 kontaktede Quonga omkring et udvekslingsprojekt, som de kaldte Culture of Arts. Ikke alene var det en gåde, hvordan de havde fået nys om vores teaternetværk, og dernæst var vi

et umage par: En netværksforening der beskæftigede sig med at bringe synlighed til teatervækstlaget i Aarhus, og en akrobatikgruppe fra Nairobi. Vi øjnede dog chancen for at udvide vores netværk betydeligt, prøve kræfter med vores første internationale samarbejdsprojekt og ikke mindst sende nogle af vore arrangører på en spændende rejse.

Projektet havde fra starten nogle lidt løse rammer. Formålet var kulturudveksling først i Kenya, og hvis muligt i Danmark. Hvad ordet "kulturudveksling" dækkede over, var en smule uklart.

Quonga fungerer således, at arrangørerne kun påtager sig projekter, som de har lyst til at tage ejerskab for, og således endte fem quonganere med at fortsætte arbejdet med Culture of Arts. Det gik i starten i høj grad ud på at søge penge til en rejse til Kenya, og samtidig definere hvad det egentlig var for en udveksling, vi havde begivet os ud i. Hvad der muligvis var klare definitioner for vore kenyanske samarbejdspartnere, vedblev i lang tid at være en smule tåget for os, for hvad i alverden skulle en flok teaterarrangører dog lave i Nairobis slum omgivet af cirkusfolk?

Efter et blik på quonganernes fælles kompetencer, blev det klart, at vi kunne give workshops på skoler, give foredrag om Danmark og også deltage i "SOKO-festivalen", kulminationen af Culture of Arts som var et fælles kulturprojekt mellem en række afrikanske aktører og ja, os. Som tiden skred frem blev det dog mere

og mere tydeligt, at en vis omstillingsvillighed ville være nødvendig fra vores side. Rejsen blev eksempelvis flyttet intet mindre end tre gange, og forkortet fra en måned til ti dage.

I månederne op til rejsen var alle projektets medvirkende i ugentlig kommunikation på en chat, hvor der var mulighed for at fortælle om og diskutere kulturforskelle. Hver torsdag satte danskere og kenyanere sig til tastene og diskuterede alt fra juletraditioner, familiesammensætninger og overtro til homofobi, samfundsstruktur og levevilkår. Det var interessante diskussioner og undervejs blev både ligheder og forskelle meget tydelige for alle parter.

Quonga i Kenya

I januar ankom vi fem quonganere så til "Kivuli" i Nairobis slum. Et slags lokalcenter der skulle være vort hjem og base under hele projektet.

De ti dage i Nairobi bestod i et pakket program hvor Nafsi, Cirkus Tværs og Quonga hver dag begav sig ud til skoler, børnehjem og fællesarealer, oftest i slummen, men med afstikkere til en kostskole i Karen (område opkaldt efter danske Blixen) og en masaiskole udenfor Nairobi. Her skulle vi så holde foredrag og workshops. Foredragene var om Danmark og vores liv i det kolde nord, hvor interesserede kunne stille spørgsmål, som quonganerne svarede på efter bedste evne. Efterfølgende præsenterede vi typisk vores respektive institutioner. Workshopperne var teater, cirkus og fælleslege afhængig af de steder vi besøgte. Nogle gange blev det til optrædere i stedet for workshops.

Undervejs blev det også til besøg på Kenyas National Teater, Karen Blixen Museet og cirkusorganisationen Sarakasi Trust, ligesom der blev presset prøver ind til SOKO festivalen. Her gik cirkusfolket sammen og forberedte et akrobatikshow, mens teaterfolk og kenyanske historiefortællere på rekordtid devisede en lille

Foto: Quongas netgalleri på Flickr.

forestilling med udgangspunkt i kenyanske og danske folkefortællinger. Endelig fik tre kvindelige quonganere møvet sig ind i et dansenummer med Nafsis dansere, som glædeligt inkluderede os i deres performance.

Igennem hele projektet oplevede danskerne både den utrolige velvillighed, og glæde ved at hjælpe andre, som man finder alle steder i Kenya. Den store entusiasme over vores besøg var ikke til at tage fejl af. Men vi oplevede også, hvordan planlægning som vi kender det, ikke passer til det kenyanske temperament. Det skete ofte, at vi kom af sted timer efter, vi var blevet bedt om at stå klar til afgang, fordi "kenyan time" ikke kører efter samme principper som i Danmark. Under selve SOKO festivalen oplevede vi, at blive sat i en bus under showet, mens de andre indslag var i gang, for at tage ud og spise frokost. Da vi så sad på en restaurant, fik vi en opringning om, hvor vi var henne, for det var os, der skulle på nu. Det fik ikke vores kenyanske venner til at skynde sig, og publikum skulle nok blive hængende. Så da vi var færdige med frokosten, kunne vi sætte os ind i bussen, som så kørte os direkte ned til scenen og satte os af foran flere hundrede ventende publikummer.

Nafsi til Danmark

I marts og april lykkedes det så at få besøg af Nafsi, hvor de fire akrobater, David, Stephen, Patrick og Kenneth arriverede en kold og snefyldt marts morgen i

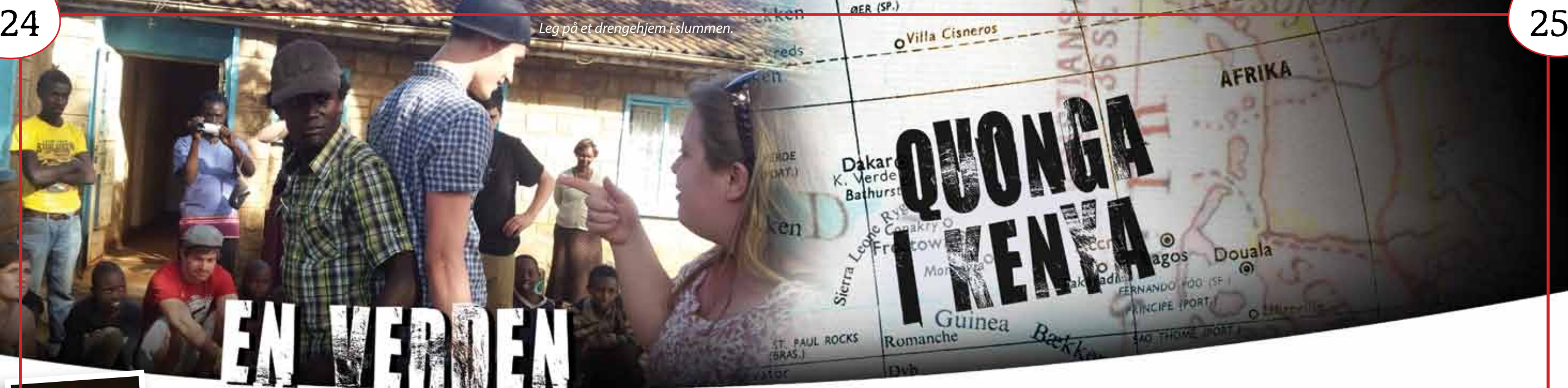
Billund. Projektet fortsatte så i Danmark, hvor akrobaterne tog rundt på danske folkeskoler, højskoler og efterskoler og holdt foredrag, workshops og optrædere, og endelig optrådte på QuongaFest i april. Her fik de i en uge selskab af endnu to nafsimedlemmer: skuespiller og historiefortæller John og en musiker Reagan, som Quonga sponsorerede i omkring en uge. De to deltog både i Nafsis show og i workshoppen Ti-Fire som blev afholdt under QuongaFest.

Nafsi blev naturligvis også udsat for danske turistattraktioner som AroS og Silkeborgsøerne og ikke mindst vores scenekunststraditioner, med ture på Borabora og Filuren i Aarhus, og selvfølgelig QuongaFest. Dog var det største kulturshock den kulde vi mødte dem med, ikke som folk men vejrmæssigt. Det sneede og blæste og for flere af afrikanerne var sneen en førstegangsoplevelse, som både blev fejret og forbandet af et folk, der fryser og klapper tænder ved 20 plusgrader.

Selvom kulturforskellene havde manifesteret sig mange gange i Kenya, så var der også oplevelser i Danmark, der understregede de forskellige forhold, vi lever under. Koncepterne drikkevand fra vandhanen og kartoffelskrællere var nye for nogle, mens forespørgslen om hvor på Godsbanen, man kunne finde et bål til at stemme trommer, fik mange danskere til at se lidt forkerte ud i ansigterne. Synet af fire forfrosne afrikanske akrobater sammenkrøbet om en radiator på max. så de kunne få varmen var ikke unormalt, og hvor danskerne skulle vænne sig til "Kenya-time", måtte vore venner nu tilpasse sig dansk tidsfornemmelse med schweizisk præcision.

Alt i alt var begge besøg en succes. Både danskere og kenyanere begejstrede deres forskellige publikummer og lærte en masse om hinanden, sig selv og om internationale samarbejder. Alle tog nye inspirationer med hjem og en oplevelse for livet.

Leg på et drengehjem i slummen.

EN VERDEN TIL FORSKEL

Af Anders "Cules" Nielsen, dramaturg

Når man som blegfed dansker, der aldrig har været længere væk end Middelhavet, sætter fod i den kenyanske hovedstad Nairobi, kan man lige så godt forberede sig på, at man ikke kan forberede sig på det, der venter.

Kenya er modsætningernes og kontrasternes land, og intet sted er det mere tydeligt end i den pulserende, skræmmende og vidunderlige hovedstad. Her mødes det ekstremt rige og det ekstremt fattige, det vestlige og det afrikanske, det travle og det afslappede, det smukke og det grusomme og alt sammen inden for et meget begrænset område. Gaderne er fulde af biler, busser, de små men propfulde minibusser kaldet matatus, og tusindvis af mennesker, der, enten af nød eller lyst, vælger at gå på tværs af byen. Nogle tager turen fra deres bopæl i et fattigt slum kvarter, og til deres arbejdsplads i det rige forretningsdistrikt.

De store forskelle og det faktum at rig og fattig bor op og ned af hinanden, gør at Nairobi i gennem årene har haft en del problemer med kriminalitet. Gaderøverier og overfald, har været med til at give byen det lidet flatterende kælenavn Nairobbery. Dette har gjort, at turister i mange år primært har brugt Nairobi som pitstop, hvorfra rejsen går videre ud mod kysten til Mombasa, ned sydpå til savanen Masai Mara, eller mod nord og de sceniske bjerglandskaber. Turistattraktionerne er vidunderlige, men man snyder sig selv for en virkelig kraftfuld, voldsom og livsbekræftende oplevelse, hvis man kun ser Nairobi fra indersiden af lufthavnen.

Da vi ankom i Nairobi blev vi mødt i lufthavnen af tre af medlemmerne af Nafsi. De var meget velkom-

mende, og tydeligt glade for at se os. De var enormt venlige og viste stolt deres by frem. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at vi så Nairobi fra en helt anden vinkel end mange turister gør, fordi vi havde venner,

der kendte byen og vidste, hvad der var værd at se. At have dem som private guides gjorde Nairobi håndgribelig, selvom jeg må indrømme, at byen ikke nåede at blive overskuelig. For danske øjne er især trafikken et rod uden lige. Infrastrukturen har simpelthen ikke kunnet følge med den store vækst, som byen har været i gennem de seneste 20 år. Vi skulle f.eks. med en

bus en af dagene. Vi troppede op på en kæmpe parkeringsplads, hvor der holdt hundredvis af busser, og eftersom busserne ikke var mærkede på samme måde, som vi kender i Danmark, med et klart rutenummer, så virkede der ikke til at være et system. Vi måtte altså bare stole på vores værter, når de pegede på en bus og sagde "that one".

Under vores ophold i Nairobi boede vi på drengehjemmet Kivuli Center i slumkvarteret Riruta. Centeret agerer både som hjem og skole for hjemløse og ofte forældreløse drenge, og samtidig også som community center for området. Man kan komme og besøge en læge, tage kurser i syning og EDB, eller deltage i nogle af de mange andre arrangementer, som centeret arrangerer. Her, og i de mange møder vi havde med andre lignende centre og skoler i forskellige udsatte områder i Nairobi, blev vi overvældede af, hvor mange gode mennesker, der var. Børnene bar på de grusomste historier, og rundt om hvert hjørne så man skæbner så sørgelige og hjerteskrærende, at

man følte sig dybt frustreret over sin magtesløshed. Men overalt hvor vi kom, var der folk der arbejdede utroligt hårdt for at gøre en forskel. Mængden af sociale projekter var overvældende, og man fornemmede en optimisme hos ildsjælene. En fornemmelse af, at børnene givetvis har haft en svær start på livet, men deres fremtid er endnu ikke tabt, og med uddan-

nelse og positiv indflydelse fra voksne, kan de stadig nå at få succes.

Fælles for alle vi mødte, både børn og voksne ildsjæle, er en altoverskyggende taknemlighed. Folk var glade og taknemmelige for, hvad de havde, også selvom det ofte var forsvindende lidt. Denne glæde, taknemlighed og optimisme midt i en verden, der mildest talt ikke har været god mod dem, er helt sikkert en af de ting, der har gjort størst indtryk på mig. Kenyanere tror på Kenya, og véd at de kan gøre en positiv forskel.

På drengehjem.

Anders på fredsmarch.

Af Ane Kirk Uhrenholt, teater-underviser

For fem teatertoser i Kenya, var en vigtig dag på turen den dag, da vi fik mulighed for at besøge Kenyas National Theatre. National Theatre er hvad der svarer til Det Kongelige Teater herhjemme, og vi var derfor meget glade og bærede over at få denne invitation til landet største scene.

Selve National Theatre ligger i et gammelt kulturkompleks, der også indeholder musikkonservatoriet og en afdeling af LAMDA (London Academy of Music and Dramatic Art). Det blev bygget på foranledning af engelske og indiske bosættere af den daværende koloniale regering, og bærer præg af 40'erne og 50'ernes funktionalisme, mens teatrets scene trækker tråde til traditionel indretning med røde publikumssæder og balkon.

Ved et enkelt kig ind i teatersalen står det klart, at der ikke er sket ændringer på stedet siden Kenyas uafhængighed i 1963. De grønne scenetæpper hænger i laser, og over halvdelen af de meget gamle teaterlamper er for længst gået på pension. I et land hvor der ikke er overskud til at fokusere på de millioner af mennesker, der lever i slum, er renoveringen af Nationalteatret ikke ligefrem øverst på regeringens to-do-list, hvis overhovedet på listen. Alligevel er der masser af liv i det store kulturkompleks, og teatret huser masser af undervisning, prøver og forestillinger.

Under besøget fik vi mulighed for at møde instruktører og historiefortællere, der har deres daglige gang på teatret. Vi oplevede dem i aktion til en hyggelig lille visning, hvor vi fik et større indblik i Kenyas fortælle-

tradition, der altid akkompagneres af traditionelle rytmer. Historiefortælling og Spoken Word er den mest udbredte form for scenekunst inden for teatrets rammer, da det dels er en måde at engagere publikum, dels ikke kræver voldsomme økonomiske ressourcer. Traditionelt teater i Kenya er meget influeret af engelsk tradition, og betragtes mere som noget, der hører de rige til. En finkultur der ikke når ud til den brede befolkning.

Vi fik en rundtur i alle afkroge af teatret og endte på scenen hvor vores akrobatvenner straks gik på gulvet, mens quonganerne nysgerrigt gik på undersøgelse på bagscene, i salen og naturligvis på de skrå brædder. Det var en ganske sær oplevelse at stå der midt på Kenyas største teaterscene, og opleve forfaldet.

Da vi spurgte hvordan man kommer til at spille på scenen var den første respons: "Har I lyst til at spille her? - Det kan vi godt finde ud af!"

Senere forklarede de at man normalt lejer scenen, og så afholder man åbne auditions for at finde spillerne. Der er således ikke et professionelt miljø, som vi kender det i Danmark. Alle har mulighed for at komme på scenen, og uddannelse eller titler betyder ikke så meget, hvis talentet er der.

Ikke lang tid efter besøget på KNT begyndte flere quonganere at snakke om mulighederne for at lave et projekt i Kenya, komplet med opsætning på landets største teater. Hvor realiserbart det faktisk er med de kontakter Quonga nu har fået, er ikke til at sige, men at dømme ud fra vores besøg, virker det ikke som en umulighed.

Af Helene Bæk Kortegaard, dramaturg og Quonga-arrangør

Lørdag d. 26. januar på Kibera D.C.'s ground i Nairobi, kulminerede samarbejdet mellem Quonga, Cirkus Tværs og Nafsi African Acrobats i en festival.

Ved forberedelse og medvirken til dette projekt blev kulturelle forskelle og ustemte forventninger tydelige på godt og ondt - hvilket til tider satte tålmodigheden på prøve for vi fem udsendte quonganere.

Bussen triller ind over den hullede og støvede plads, hvor nogle mænd går og stiller plasticstole op under to hvide pavilloner, foran den lille træscene, hvor det fine "S.O.K.O."-banner er spændt ud, blandt de andre organisationers bannere. Sauti/Stemme, Our voices (our story), Kultur, Our cultures (our heritages) står forkortelsen for.

Klokken er ved at være 11, hvor fredsmarchen skal begynde. Egentlig skulle vi have været her ved 8-9 tiden, men bussen kom først senere - denne "Kenya-maybe-time" er vi efterhånden ved at være vant til. Vi følger efter menneskehavet med forskellige t-shirts, og flag gennem Kivulis snørklede slumgader og fniser lidt af de kæmpe regnbuefarvede flag, som vi er helt sikre på, ikke har samme betydning her som i Danmark.

Ufrivilligt kommer jeg til at tænke på det, vi om lidt skal optræde med, som er stykket sammen på uhyrlig kort tid, og som er en spøjst blanding af fagter, historiefortælling og sang, og jeg synker en ekstra gang. En lille dreng løber hen og tager mig i hånden, og prøver at følge med, med sine korte ben. Jeg sætter farten ned, kigger skifte-

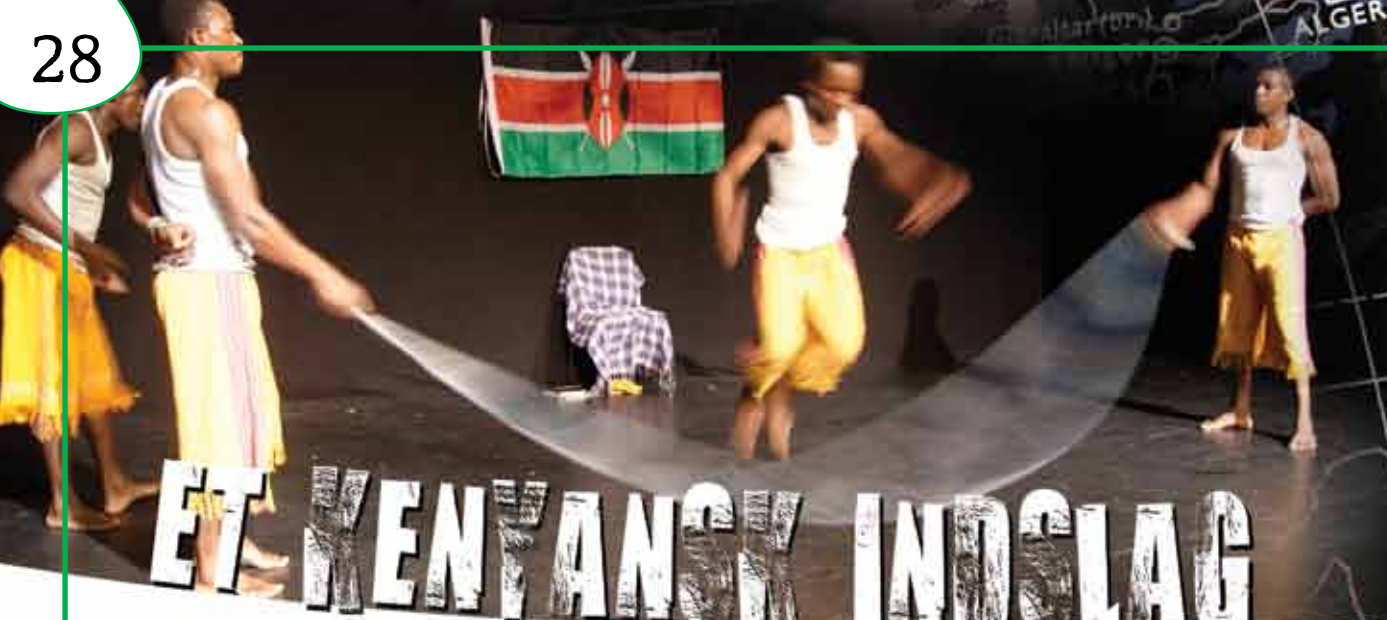
vis på ham og resten af alle menneskerne der marcherer for fred, og bliver enig med mig selv om, at det ikke er vores præstation i det her, der betyder noget.

"Kan I ikke lave noget på et par timer?"

Øveprocessen op til festivalen var et studie udi strukturering af kaos, i hvert fald set med vores "vesterbønderøjne". Reagan, en percussionist fra Nafsi, forsøgte at være meget autoritativ, men gav snart den ene og så den anden modsatrettede besked, og forvirringen var total. Vores rolle var (som i resten af projektet) ret diffus, ja nærmest ikke-eksisterende, da vi hverken var akrobater eller storytellers med et repertoire, vi kunne optræde med. At vores kompetencer som quonganere var at organisere og skabe platforme for, at andre kan optræde, syntes at forvirre Nafsimedlemmerne.

For at finde noget at sætte os til, skulle vi lave et "nummer" på et par timer med de to storytellers John og Kennet. Det var ikke meget tid, og vi følte slet ikke, at vi blev hørt og taget seriøst, da vi sagde, at det at skabe ordentlig teater fra bunden var en anderledes tidskrævende proces. Det var meget specielt og frustrerende at skulle forsvare en kunstart, vi alle var så bekendte med og som pludselig virkede uhyre "outsider-agtig". Som vi har konkluderet mange gange siden, har denne oplevelse virkelig lært os en dyrebare lektion om ikke at tage rolle-forventningsafstemning for givet, når vi indgår i et projekt.

På trods af den underlige øveoptakt blev S.O.K.O. Festivalen alt i alt en god dag. Lyspunkterne for mig var fredsmarchen og den lille afrikanske dans, vi fik lært under måbende fascination og latterbrøl, og som vi fik lov at danse med kvinderne. Her følte jeg mig som en del af noget fint og større.

Af Stine Moltzen, Socialrådgiver, skuespiller, Quonga-arrangør

Quonga havde æren af at få besøg af Nafsi på årets QuongaFest, og allerede ved åbningsceremonien var gruppen med til at sætte sit aftryk på festivalen. John og Reagan, der var ankommet dagen før, lavede historiefortælling, og akrobaternes korte uddrag af deres show skabte stor begejstring og var i høj grad med til at skabe opmærksomhed omkring dem, og billetterne til lørdagens forestilling blev revet væk. QuongaFest i år åbnede med et brag – og det havde helt sikkert en masse med vores venner fra Kenya at gøre.

At have besøg af Nafsi var en meget vigtig del af det samarbejde, der blev startet i Kenya. Det var utrolig rart at give dem muligheden for at se og opleve, hvad det er, Quonga kan, da det var en stor udfordring for os quonganere, der var med i Kenya, helt at få Nafsis medlemmer til at forstå, hvad der er så særligt ved vores netværks struktur, vores teaterfestival, farven orange og Quongamanden.

Især historiefortælleren John og trommeslageren Reagan involverede sig i mange forskellige aspekter af festivalen, da de både deltog i Quongas produktionsworkshop 10:4, Quongas netværksmøde og lavede historiefortælling i foyeren mellem forestillingerne. Til netværksmødet blev der i høj grad netværket på tværs af, ikke blot de danske "storbyer" som vi plejer, men også mellem forskellige kulturer og mellem forskellige kunstformer. Erfaringer blev delt omkring de universelle udfordringer, man står overfor, når man vælger at være med til at skabe kunst. Nye fremtidige projekter på tværs af grænser blev foreslået og venskaber blev formet.

En af de ting vi quonganere bed mærke i, mens vi var i Kenya, var hvor lille en plads teater (som vi kender det) faktisk har i forhold til anden scenekunst som musik, dans og akrobatik. Teatertraditionen var nærmest bygget omkring historiefortælling, og disse to blev ofte sidestillet, og derfor var det fantastisk, at få mulighed for, på QuongaFest, at introducere vore kenyanske venner for vores program, der både bestod af mere klassisk teater, performance, en site specific forestilling, der ledte publikum rundt på hele godsbanen, samt en italiener, der lavede foruroligende ting med publikum på handi-captoiletet. Endnu mere fantastisk var det at være vidne til Johns begejstring og store planer om at lave site specific teaterfestival i Nairobi.

Der er ingen tvivl om, at det var skønt at have vores kenyanske venner og samarbejdspartnere til at være en del af QuongaFest 2013, og der er allerede planer om et besøg på QuongaFest 2014, hvilket vi ser frem til.

Af Rasmus Malling Skov Jepsen, dramaturg og scenekunstner.

Under årets QuongaFest var jeg inviteret til at være konsulent for "NAFSI – African Acrobats", og det blev et interessant møde og en faglig udfordring, for mig som dramaturg, såvel som for akrobaterne.

Som medstifter af QuongaFest og mangeårig deltager, var det en ære at blive tilbudt rollen som konsulent på årets QuongaFest. Det viste sig, at den ene af de grupper jeg skulle snakke med, var de kenyanske akrobater fra Nafsi. Det satte nogle tanker i gang, for hvordan giver man dramaturgisk og teaterfaglig feedback til et akrobatisk show? Jeg besluttede mig for at gå affirmativt til værks, og fokusere på de elementer, der fungerede ud fra showets egne præmisser. Derefter kunne jeg så tage de mere kritiske briller på og snakke om de ting, som skilte sig ud, eller kunne rettes til. Det skulle vise sig at være en fin og interessant udfordring.

Showet – for det er virkelig et show i ordets bedste betydning – består af en række sekvenser, der hver især forbinder sig til forskellige aspekter af det kenyanske ord Elimu (også showets titel). Groft oversat så betyder Elimu uddannelse, men det dækker egentlig over et bredere begreb, som blandt andet indeholder socialisering, dannelse og noget i retning af kompetencer. Alt i alt et emne der passer godt sammen med Nafsi's pædagogiske målsætninger.

Sekvenserne i Elimu er bygget op efter det, man kan kalde en klassisk cirkusdramaturgi: Først en introduktion af de medvirkende, deres roller/funktioner i den aktuelle sekvens, og af den tematiske ramme. Derefter en gradvis opbygning af spænding, gennem sværere og sværere øvelser, krydret med lidt comic relief og afsluttet med det store højdepunkt. La grande finale! Den samme struktur gør sig gældende for det samlede show. Elimu er en potpourri af akrobatisk

AKROBATIK, VERDENS
DRAMATURGI

ekvilibrisme, inciterende trommer og en fortæller, der kæder det hele sammen med udgangspunkt i temaet. Alt sammen til stor begejstring for tilskuerne, der klapper, hujer og gyser i takt med Nafsi'ernes udfoldelser.

Efter showet mødtes jeg med fire medlemmer fra Nafsi, der var meget nysgerrige på min teaterfaglige vurdering og vi fik en rigtig god snak. Her vil jeg nævne et par af hovedpunkterne.

Det gik op for mig, at fortællerens placering i showet var den modsatte af, hvad jeg havde forventet. Det betød, at de først viste en sekvens, for derefter at knytte en fortælling til den. Så i stedet for at illustrere fortællingen med de akrobatiske udfoldelser, blev det snarere omvendt. Dette tilskriver jeg kulturelle forskelle, men det er en vigtig nøgle for bedre at forstå showet. En anden kulturel forskel som jeg kunne påpege var af mere gestisk karakter. En af akrobaterne vendte sig nemlig ofte ud til tilskuerne, og med let åben mund vrikkede tungen fra side til side som et tegn på sin begejstring. I en nordvesteuropæisk sammenhæng får dette nemt en kraftig, seksuelt ladet betydning, som ikke var hensigten.

På den måde snakkede vi showet igennem, og jeg fortalte, hvad jeg havde set, hvordan jeg havde forstået det. Det gav anledning til nogle spørgsmål, f.eks. ville de gerne vide, hvor jeg synes trommerne skulle placeres. Og jeg havde nogle konkrete forslag, som blandt andet indebar at beholde fortælleren på scenen gennem hele showet.

Enkelte steder kommenterede jeg den konkrete udførelse, hvad enten den var af skuespilteknisk karakter eller mere akrobatisk. Hvad syntes jeg fungerede, hvor var det lidt mere uklart, osv.

Det var en god og lærerig oplevelse at være dramaturgisk konsulent for Nafsi. Og som jeg forstod det, var det både brugbart og interessant for dem at få en portion dramaturgisk feedback på Elimu.

Culture of Arts bestod af en noget spøjst sammensat gruppe, fra mange forskellige steder og med vidt forskellige baggrunde. Alle var blevet hentet ind af projektets leder og ophavsmand Kennedy Owino, der også har været med til at starte Nafsi, før han flyttede til Danmark. Følgende var en del af projektet.

Nafsi African Acrobats:

En akrobatik og kunstnergruppe som turnerer professionelt i Europa og samtidig arbejder i Nairobis slumområder, hvor de underviser børn og unge i musik, dans og akrobatik. Nafsi tæller over 20 medlemmer, og selvom deres største fokus er på akrobatik, har de både musikere, dansere, billedkunstnere, historiefortællere og klovne i deres gruppe. Til Culture of Arts havde de desuden hvervet en del frivillige til at passe på danskerne. På deres tur til Danmark var fire akrobater, en musiker og en skuespiller.

Quonga:

En netværksforening i Aarhus, som søger at fremme mulighederne for aktører i teatervækstlaget. Det gø-

res bl.a. via nyhedsmails, produktionsworkshops og flagskibet QuongaFest, som er en årlig teaterfestival, senest afholdt i april på Godsbanen i Aarhus. Quonga har over 500 aktører i sit netværk, heraf er der omkring 30 aktive arrangører. Blandt de 5 arrangører der var i Kenya, var der både dramaturger, skuespillere, instruktører og teaterundervisere.

Cirkus Tværs:

Socialt Cirkus i Gellerup som fungerer dels som cirkus, dels som fritidsklub for alle interesserede. Cirkus Tværs giver børn i alle aldre mulighed for at dygtiggøre sig inden for cirkus, f. eks. jonglering og akrobatik. Cirkus Tværs sendte undervisere af sted, heriblandt en breakdanser, to akrobater og en jonglør.

Desuden var der tre personer yderligere: Hamdi, en århusiansk parkour-udøver og underviser, som også har haft sin gang på Cirkus Tværs, Marianne, en spastisk lammet kvinde der har været aktiv i mange forskellige afskygninger af kultur, bl.a. gadeteater om handicappede, og hendes hjælper Monica, som også er fotograf.

EN STOR TAK TIL...

"Quonga kunne aldrig have været en del af denne skønne udveksling, uden økonomisk støtte. DATS gav os gavmildt i alt 20.000 kr. fra forskellige puljer, til at dække en række udgifter forbundet med turen. Dette tilskud gjorde det blandt andet muligt at sende en større delegation af quonganere afsted på turen, hvilket vi er dybt taknemmelige for. DATS har gennem

mange år støttet Quonga, og vi sætter pris på, at de også havde mod på at støtte et tiltag, der var helt anderledes, end de projekter Quonga tidligere har søsat. Quonga modtog ligeledes støtte fra CKU, i forbindelse med projektets første del: "digital stories". Vi sætter stor pris på støtten. TAK.

Medarrangør af DATS' Teaterfestival, medlem af Sløjds scenens bestyrelse Anders Schriver Pertou evaluerer årets Teaterfestival:

Sammen med Sløjds scenens bestyrelse ser jeg tilbage på planlægningen og gennemførelsen af festivalens hektiske dage.

Cirka 110 amatørteaterfolk fra hele Danmark besøgte Vejen og Askov den første weekend i maj 2013. Teaterfestivalen var arrangeret af DATS, landsforeningens for dramatisk virksomhed, i samarbejde med Studio 73 og Sløjds scenen.

Gæsterne mødte mere end 55 lokale værter og frivillige.

Festivalens deltagere så, sammen med lokale teatergæster, i alt ni meget forskellige og meget gennearbejdede forestillinger. Men der blev også tid til hygge, diskussionsfora og en skøn fest med en lækker middag.

Starten

Projektet startede allerede sidst i oktober 2011, da Peter Simoni, Studio 73, sendte mig en mail med emnet "Skal vi lege sammen?" Det ville vi jo gerne! Og da DATS var med på idéen, gik vi hurtigt i gang.

"Motivationen for at være medarrangør var at være med til at samle teaterinteresserede - se hvad de kunne byde på og vise dem, hvad teater er her i vores område". Citat Birgit Knudsen, formand for Sløjds scenens bestyrelse.

Sløjds scenen ansøgte senere om at deltage med kvindemonologerne "Kvindfolk" og blev antaget.

Styringsgruppe

Vi nedsatte en styringsgruppe og indhentede erfaringer fra tidligere festivaler. En håndbog fra DATS var desuden en stor hjælp og inspiration.

"En god planlægning kræver en indsats, men bliver i rigt mål belønnet med glæde og roser fra modtagerne. Det giver pludselig alle de slidsomme timer værdi, at se det hele gå op i en højere enhed, og man glæder sig faktisk til, hvis man igen engang får muligheden for at deltage i noget lignende." Citat Steen Riisbjerg Madsen, medlem af Sløjds scenens bestyrelse.

Økonomi

DATS gav os også et budget og vi forstod tidligt, vi måtte finde sponsorer. Også efter at Vejen Kommune havde bevilget projektet en støtte på hele 50.000 kroner.

"Det var en stor fornøjelse at opleve, hvor imødekomende lokale sponsorer var. Særligt satte vi os for at få sponsoreret maden. Ganske som en familiebegivenhed ofte bliver målt på maden, var vi på forhånd

blevet "advaret" om, at festivalens succes afhang af, hvor lækker maden var! Jeg er slet ikke i tvivl om, at vi bestod den prøve. Også da en flok sultne teknikere fra hele landet blev forkælet med frokost fra Slagter Dam og aftensmad fra Hotel Skibelund Krat!. Citat Birgit Knudsen, formand for Sløjds scenens bestyrelse.

PR

Desuden skulle der skabes foromtale. Især lokalt. Allerede et år før festivalen fik vi artikler i lokalbladene. Og vi intensiverede indsatsen frem mod premieren, maj 2013. Desuden oprettede vi en Facebook gruppe og vi skrev på vore hjemmesider og nyheds-mails til medlemmerne. Vi satte plakater og bannere op og spredte det gode budskab fra mund til øre. Til selve festivalen producerede DATS programmer og flyers.

Som PR-ansvarlig var det en glæde, at vore nærmeste medarbejdere i DATS, Morten Hovman og Tina Holm-

AmardTeatret, Ingen møder nogen. Foto: Jette Thorsen

AmardTeatret, I Rum Sø. Foto: Axel Gadegaard

Jensen gav udtryk for, at man ikke tidligere havde oplevet så megen omtale i medierne.

Det kunstneriske

Som sagt bidrog Sløjds scenen med monologerne "Kvindfolk". Af logistiske grunde spillede vi to gange. Som alle andre spillede vi gratis. Af praktiske grunde skrev jeg to nye tekster, da to oprindelige monologer måtte udgå.

"At være skuespiller på Sløjds scenen er lig med udvikling og udfordring. Sløjds scenens bidrag til festivalen var Kvindfolk, hvor jeg havde monologen "Tak Thomsen", men da to numre måtte udgå, satte vor fortræffelige instruktør og tekstforfatter Anders Pertou sig til blækkhuset og "BiblioteKaren" blev født. Da Thomsen og Karen er to modsætninger, var det en stor udfordring for mig at modellere denne figur. Selv morede jeg mig med opgaven og mit indtryk var, at publikum syntes om hende." Citat Lillian Schmidt, kasserer i Sløjds scenens bestyrelse.

I et af weekendens to diskussionsfora fik vi som alle andre optrædende teatergrupper, en professionel efterkritik af instruktør Morten Hovman og scenograf Peter R. Dahm. Det var meget inspirerende og opløf-

På Teaterfestivalen 2013 kunne man opleve disse ni forestillinger:

- AmardTeatret, Thisted: I Rum Sø af Slavomir Mrozek
- Teatret Drakomir, Ribe: SLUT af Kamilla Wargo Brekling
- Teatergaleasen, Højer: Triologi af Pelo
- Hvidovre Amatørscene: Ingen møder nogen af Peter Asmussen
- Støbeskeen, Fr.værk: Kopier af Caryl Churchill
- Jægerspris Amatør Scene: Core af Line Mørkeby
- Sløjds scenen, Askov: Kvindfolk af Anders Schriver Pertou
- Diktaturet, Fr.berg: Fremtidens historie af Christian Lollike
- Teaterkompagniet, Skank Zoo: Eksteria af Skank Zoo

tende at få "noter" som instruktør af kvindemonologerne.

"Ud over min tjans som barvagt så jeg forestillingerne "Kvindfolk", "Slut" og "Eksteria" - alle rigtig gode, og meget forskellige forestillinger, hvor man i virkelig så tekst og skuespillere "smelte sammen". Eksteria var nok på mange måder nærmere en professionel opsætning end en amatørteaterforestilling." Citat Helle Barnhøj, medlem af Sløjds scenens bestyrelse.

Dokumentation

"Min opgave ved Teaterfestivalen var at "dække" weekenden fotografisk.

Foruden vore egne to forestillinger, nåede jeg at se alle andre opførelser på nær en enkelt. Da arrangementet var færdigt kunne jeg aflevere ca. 1000 billeder til DATS. Billeder fra såvel forestillinger, reception, gallamiddagen samt festivalen generelt. Det blev til nogle lange dage, men alt i alt også en superhyggelig weekend. De forskellige forestillinger var noget anderledes i forhold til vore produktioner på Sløjds scenen, og selvom jeg synes, vi er rigtig godt med, var der også elementer, vi kan lære af. Jeg vil helt sikkert være at finde som deltager igen til næste års Teaterfestival, - og til den tid nyde det som gæst hele weekenden, :o)". Citat Per Kjær, medlem af Sløjds scenens bestyrelse.

Vi takker Studio 73 for det super gode og fortsatte samarbejde. Og vi takker DATS for udvist tillid, inspirerende samarbejde og efterkritik. Desuden tak til Vejen Kommune, sponsorer, de mange frivillige hjælpere og ikke mindst publikum!

Drakomir, Slut. Foto: Jette Thorsen

Jægerspris Amatør Scene, Core. Foto: Axel Gadegaard

MASTERUDDANNELSEN I TEATERPÆDAGOGIK

nyt hold september 2014

læs mere www.master-i-teater.dk

EDERED og den danske gruppe

Af Christine Juul Johansen

DATS' næstformand Christine Juul Johansen var med på EDERED som dansk gruppeansvarlig og fik dermed mulighed for at følge de unges udvikling på nært hold under hele lejren.

Det helt utrolige ved EDERED holdet 2013 var, at ingen af de 8 unge kendte hinanden inden turen. De mødte hinanden for allerførste gang en måned inden afrejse i Odense, til intromøde om lejren, regler og forventninger. Næste gang vi alle var samlet blev i Kastrup lufthavn, viftende 'på gensyn' med passet til forældrene og med spænding i øjnene og nysgerrige blikke, rettet mod hinanden, begyndte ti intensive dage. Hvad de ti dage ville blive fyldt ud med, havde vi en idé om - og nu var tiden inde til at udleve dem. Det er værd at understrege, at vi var ni for hinanden ukendte mennesker på tur, mod Ipswich, til noget der hed EDERED! Sikke et mod der skal til for at inddrage sig på sådan en rejse, og så blot i en alder af 15-16 år. At turde sige ja til sådan et eventyr, beviser at disse unge mennesker har modet til at ville teater og ville udvikling af sig selv i teater. Det er lige præcis det EDERED kan. EDERED er en rammesat begivenhed, hvori menneskelig udvikling finder sted på kryds og tværs af kultur og nationaliteter - og tankesæt udvikles introvert såvel som ekstrovert i et helt unikt koncept. Så hvordan forbereder en gruppeleder sine unge mennesker til sådan et eventyr - og hvordan udvikler et ungt menneske sig i sådan en udfordring?

Jeg gjorde mig umage med at forberede de unge, ved at eksplicite tre niveauer af forventninger til dem som deltagere og skuespillere på EDERED. Første niveau af ansvar, drejer sig om at tage vare på sig selv. Ansvar for at egne ting er pakket, pas, penge og toiletsager. Samt ansvar for sin personlige adfærd og for at bidrage med en god arbejdsstemning i workshoppen og mellem hinanden.

Andet niveau drejer sig om, at vi er en gruppe, der holder øje med hinanden. Der tages ansvar for hinanden som hold og som mennesker. Tredje niveau af ansvar er på det overordnede plan: Vi er ambassadør for DATS. Vi repræsenterer vores land med vores deltagelse i en international teaterlejr, der vil omtale os som "dem fra

Danmark". Min sidste store forventning var hentet fra EDERED-håndbogens sidste reglement, hvor der står "It should be fun!!"

Med sådan en kontrakt drog vi af sted mod Ipswich.

... Og med sådan en kontrakt som springbræt til EDERED, knyttes der venskaber og bånd via teater. Alverdens personligheder mødes, sjove oplevelser, uhyggelige godnathistorier, teatersminke, "Prom Night" med date, - ja, der springes helt sikkert grænser og fordomme både mellem køn, alder, nationaliteter, og så sandelig finder også personlige succeser sted. EDERED beforder udvikling på de tre niveauer, som jeg før optegnede; det personlige, gruppemæssigt og det internationale. Og al udveksling af energi i og mellem disse niveauer igangsætter en helt personlig udvikling. Derfor fik hver ung også udleveret en personlig teaterdagbog af mig og DATS, hvor de trygt og frit kunne nedfælde, hvad der faldt dem nært; teaterlege og oplevelser. Nogle anvendte dem som mindebog - lige som andre fik signeret deres EDERED T-shirts med venners navne.

Det er nu engang nemmest at beskrive udvikling retrospektivt. Lidt absurd måske, men når de unge mennesker helt tudefærdige udveksler kram og knus på tværs af lande, holder sig vågen hele sidste hjemrejsenat, for at vinke farvel til hinanden - nogle vælter om kuld i en stol, andre på gulvet, der hentes dyner ned i aulaen, mens andre falder i søvn i store klynger med deres EDERED T-shirt på og en tusch i hånden - ... Lige der, véd vi ansvarshavende, at EDERED har sat sit fingeraftryk i hver og en. Også i os!

EDERED efterlader en tidslomme, som nu udlever sine sidste stumper på facebook og i de unge selv.

Med det som bevis for, at EDERED efterlader mindesmærker hos alle der tør involvere sig, vil jeg slutte af med et citat af Robert Storm Petersen:

"Den største Skuespilkunst oplever man altid uden for Scenen"

Venskab og Teater på tværs af landegrænser

Af Ane Kirk Uhrenholt.

Klokken er 9.15. Inde fra den store foredragssal høres tonerne af Calvin Harris' "Lets Go". På gårdspladsen løber et par søvndrukne syvsovere mod musikken, for alle ved, at når netop den sang går i gang, så er samtlige aktører på gulvet i en fælleskoreografi, der med sikkerhed rusker dem klar til endnu en hård dag i teatrets tegn.

EDERED er en international sommerlejr for børn og unge som afholdes næsten hvert år. I 2012 var børnelejren i Seferihisar, Tyrkiet, og i august i år afholdtes ungdomslejren i Ipswich, England. 88 unge i alderen 15-16 år fra 11 forskellige lande tilbragte ti dage sammen på en stor engelsk kostskole, hvor dagene var fyldt med timelange workshops og fællesaktiviteter, og alle arbejdede frem mod et fælles mål: en stor forestilling der skulle spilles to gange i Ipswich ved lejrens slutning.

DATS sendte igen i år en delegation af sted bestående af 8 unge fra hele landet og to voksne: en underviser og en gruppeansvarlig. De unge blev i foråret udvalgt på baggrund af deres ansøgninger, og kunne i juli sætte sig ind i flyet til England sammen med 7 nye venner, de knap havde mødt. Et modigt spring ville nogen måske mene, men som Anne Sophie Notlevsen siger:

"Jeg meldte mig til, fordi det var en chance, jeg ikke ville lade mig selv gå glip af. At møde nye mennesker, lære så meget om skuespil og ikke mindst andre kulturer lød som en oplevelse for livet".

Dagen efter gruppen var ankommet gik arbejdet i gang. Alle de unge blev inddelt i workshophold på tværs af nationaliteter, og arbejdede med at skabe en scene, som skulle indgå i den samlede performance, begyndte. Samtidig arbejdede de forskellige nationale grupper på en visning om netop deres land, og hver aften var der fællesaktiviteter, hvor man enten samarbejdede med folk på tværs af landene, eller konkurrerede som små landshold imod hinanden. Programmet var hårdt, men tilrettelagt således, at de unge hurtigt fik mange nye venner samtidig med, at de lærte en masse om andre lande og kulturer og ikke mindst om teater.

"Jeg fik rigtig meget ud af det. Jeg lærte en hel masse, om teater og skuespil, men også rigtig meget socialt, og jeg fik

en oplevelse, som jeg vil have i mig i rigtig, rigtig lang tid." siger Maja Østerby Berg, og Milena Reppien Kristensen er enig:

"Jeg fik så meget ud af at være på EDERED. Jeg lærte ikke alene utrolig meget, men udviklede mig også som menneske".

Den store kulmination på lejren var en stor samlet forestilling med alle 88 unge, som spillede to gange i Ipswich. Først i en offentlig park og efterfølgende foran Ipswich Rådhus, overværet af borgmesteren. Aftenen forinden havde de unge holdt forpremiere på kostskolen, hvor de boede, for børn fra andre sommerlejre. Det var første gang under lejren, at de unges hårde arbejde virkelig kunne ses, og efterfølgende var stemningen helt fantastisk.

Isabella Pagter Hansen fortæller: "Jeg tror, at et af de mest specielle øjeblikke var lige efter vores første optræden på skolen. Der blev sat musik på, og alle begyndte bare at danse og synge, og man kunne virkelig mærke fællesskabet. Vi var flere som næsten begyndte at græde, fordi det var så følelsesladet. Det gik lige pludselig op for en, hvor meget alle de mennesker var kommet til at betyde for en, og at det her eventyr ikke ville vare for evigt".

Den sidste dag indeholdt foruden de to vellykkede forestillinger, en reception hos borgmesteren i Ipswich og en stor gallafest for alle EDEREDs deltagere. Om aftenen holdt alle pyjamasparty i pigernes hus, og fra om natten begyndte de første lande at tage deres afsked. Det var meget følelsesladet for de unge at sige farvel til hinanden, for i løbet af blot ti dage havde de fået nære venner og meningsfulde bekendtskaber og ikke mindst en oplevelse for livet.

"Det bedste ved EDERED var helt klart sammenholdet, vi alle sammen fik. Det var noget som jeg slet ikke havde regnet med. Måden alle bare kunne sammen på og gerne ville være i hinandens selskab. Og ikke mindst var det overraskende, hvor hårdt det var at sige farvel." - Milena Reppien Kristensen.

Der er ikke nogen tvivl om, at de unge har fået en fantastisk oplevelse med EDERED, og det har været rigtig svært at lave enkelte nedslag i oplevelsen, for der skete utrolig mange ting på rigtig kort tid, eller som Anton Gregers Mikkelson siger: "Syntes at det hele var så fedt, at jeg ikke kan vælge noget"

"Arrièregarden International"

På de næste sider bringer vi to historier om den danske teatergruppe Arrièregardens "grænseoverskridende" teatervirksomhed. Begge beretninger kredser om spørgsmålene: Hvorfor er det så spændende og inspirerende at rejse ud i verden for at spille og arbejde med teater? Og hvad er det særlige ved teatret, der gør mødet med andre mennesker og kulturer så oplagt – og så givende? I "Arrièregarden goes UK" fortæller Nina Koldby Nauer om Arrièregardens miniturne til Edinburgh og Liverpool i maj 2013, hvor de både optrådte med forestillingen "Alt er sagt, siger de" og afholdt workshops for skolebørn og dramastuderende. Turneen var arrangeret af Nina som et led i hendes studie-praktikophold på Det danske Kulturinstitut i Edinburgh. I "At rejse med teater..." fortæller Arrièregarden selv om deres oplevelser med at rejse udenlands, ikke mindst til verdensfestivalen for amatørteater i Monaco i august 2013.

Af Nina Koldby Nauer

I maj måned 2013 inviterer The Danish Cultural Institute i Edinburgh Teaterkompagniet Arrièregarden - bestående af Sofie Faurschou og Linn Haldrup Lorenzen - til Storbritannien. Dels for at spille deres forestilling "Alt er sagt, siger de", dels for at give en workshop i den devising teknik, de anvender. Da forestillingen er fysisk, musikalsk, meget visuel og nærmest uden tale, er den mere end velegnet til et internationalt publikum. Historien er universel og menneskelig, alle uanset alder eller nationalitet kan relatere til fx søgen efter en mening i livet og angsten for at være alene.

Første optræden – på gaden under Europe Day

I alt omfatter invitationen 3 forestillinger og 2 workshops i Edinburgh og Liverpool. Den 9. maj er Europe Day, som bliver afholdt af Euro-

pean Commission i Edinburgh. Langs St. Andrew Square er opstillet boder og stande, hvor repræsentanter fra de forskellige lande byder velkommen; scenen i midten af pladsen byder på kunst og kultur fra Europa. Italiensk musik eller rumænsk dans skaber en multikulturel stemning. Danske Arrièregarden gør sig klar til at indtage scenen, instrumenterne er stemt og kroppene varme, og så går det løs. Linn og hendes stepsko danser rytmisk langs scenen, imens Sofie slår på harmonikaens taster. Forbipasserende bliver stående, og i løbet af den 35 minutter lange forestilling formår kompagniet at tiltrække et pænt antal publikummer, der hylder gruppens performance med applaus. Lederen af European Commission giver endda anerkendende sit visitkort til gruppen, med anmodning om at tage kontakt, for at kunne videre anbefale dem.

Forestilling og devising workshop for teenagere i Edinburgh

Næste dag skal Arrièregarden spille endnu en forestil-

ling om eftermiddagen i Edinburgh og give en workshop i devising for en skotsk skoleklasse på cirka 20 elever i 14 års alderen. Forestillingen er samtidig en introduktion til workshoppen, så Linn og Sofie anbefaler skoleklassen at se forestillingen, for at få mest muligt ud af workshoparbejdet bagefter. Da devising teknikken er baseret på improvisation og bruger alle tilgængelige virkemidler i al deres enkelthed, giver forestillingen "Alt er sagt, siger de" en god fornemmelse for den proces, gruppen er gået igennem ved prøverne. Dette er vigtigt for at forstå arbejdsmetoden. Hele arrangementet udspiller sig i en stor gammel kirke med højt til loftet og masser af plads til både forestilling og workshop. Skoleklassen finder på plads sammen med det "eksterne" publikum.

Efter forestillingen tager Linn og Sofie fat på workshoppen. Først med lettere fællesskabsøvelser omkring rytme, fantasi og samarbejde. Senere bliver grupperne delt op i mindre hold for at skabe deres helt egen sekvens bestående af flere sammenknyttede handlinger. Eleverne er meget engagerede og fantasifulde, og Linn og Sofie har nemt ved at forklare opgaverne og hjælpe eleverne med deres egne små historier. Fremvisningen bliver en succes, og workshopdeltagerne er gode til at give konstruktiv feedback og til at understøtte og videreudvikle hinandens historier.

Det lykkes altså Linn og Sofie at være katalysatorer for eleverne, idet de giver dem værktøjer i hånden, de selv kan "lege" og "bygge" videre med. Og workshopdeltagerne reagerer da også meget positivt på de 5 timers arbejde. Både lærerinden og eleverne udtrykker, at de har nydt at få nyt input til deres dramaklasse.

Videre til Liverpool og arbejde med dramastuderende

Teaterkompagniet Arrièregarden rejser videre med deres forestilling og workshop til Liverpool, England. Til et eksperimenterende lokalteater med en leder,

der er passioneret tilhænger af fysisk teater. Lokalerne er mindre end i Edinburgh, og det giver en mere intim stemning. Efter lysprøver og gennemspilning ankommer publikum, en blanding af alle aldersgrupper, samt 6 workshop deltagere, som denne gang er drama studerende i alderen omkring 20 år. Arbejdet med de ældre og mere dramaerfarne workshopdeltagere, er en ny udfordring og kræver en lidt anden tilgang end den, der skulle anvendes overfor de unge og uerfarne deltagere i Edinburgh. Opgaverne kan gøres lidt mere krævende, og man kan gå lidt videre i processen med at skabe en forestilling bestående af sammensatte handlinger. Også i Liverpool er stemningen god, og der udvikler sig en let og kollegial tone imellem workshopdeltagerne og workshop lederne. Dagen står i kreativitetens og ambitionens tegn, og sved på panden og latter følges ad i det lille teater. Små stykker forestilling bliver skabt, fra absurd til realistisk. Og dagen ender med en opsamling og respons til Linn og Sofie. Også her gives der udelukkende positiv feedback, man tager nye idéer med hjem og med til næste dramaklasse. Emailadresser og facebookkontakter udveksles.

Teater er et internationalt sprog

Alt i alt en god afslutning på Teaterkompagniet Arrièregardens lille UK turné og også for gruppen selv en lærerig og givende oplevelse. Mennesker er nysgerrige og interesserede i andre kulturer, og åbenhed og velvilje overfor hinanden gør det nemt at arbejde sammen; alle vil jo det samme, udvide horisonten, møde mennesker og lave spændende teater. Teater kan laves overalt og formidles overalt. Man behøver ikke beherske hinandens sprog perfekt. Hvis bare man kan kommunikere med alt det kroppen og verden har at byde på, skal budskabet nok nå igennem. Det var denne turné og workshop det bedste bevis på.

Nina Koldby Nauer, oktober 2013

Af Peter Rafn Dahm

Det er den 22. august 2013. Verdensamatørteaterfestivalen indtager lilleputstaten Monaco i disse dage. Danmark er repræsenteret ved teatergruppen Arrièregarden og deres forestilling "Alt er sagt, siger de". Liggende i den bagende augustsol, på "betonstranden" der skærmer Monacos havn mod Middelhavet, fortæller Michael Amtoft, Linn Haldrup Lorenzen, Sofie Faurschou og Amanda Hald - der udgør Arrièregarde-holdet hernede - om hvordan det er at være med. Og om hvilke oplevelser det giver at spille teater "internationalt".

Vores forestilling måtte være ret oplagt, syntes vi selv -

Vi hørte vist første gang om denne IATA (International Amateur Theatre Association) verdensteaterfestival i august 2012, da vi spillede på NEATA (North European Amateur Theatre Association) festivalen i Sønderborg - som den ene af to danske grupper (den anden var gruppe var Landsbyteatret). Eller måske blev vi allerede "prikket" og anbefalet at søge tilbage i 2011 da vi spillede på et DATS teatertræf...

I hvert fald gik vi på nettet og fandt listen over, hvad man prioriterer særlig højt ved udvælgelsen af forestillinger: Ikke for megen tale, gerne et tema der handler om kultur og grænser osv. Og da vi bare kunne sige TJEK! til det hele - så søgte vi. Vores forestilling måtte være ret oplagt, syntes vi selv. Og det var den så også. For vi blev udvalgt. Og nu ligger vi her - og slikker sol

Solbadning i Monaco. Fotos: PRD

(med god samvittighed) efter at have spillet to gange, på festivalens første og anden dag. På det tidspunkt vi søgte, havde vi slet ikke spillet uden for Danmark endnu, så vi syntes bare, at det ville være fantastisk at komme ud med forestillingen. Og så endda få lov til at spille på en stor festival. Altså at prøve noget rigtig internationalt og møde grupper fra alle mulige lande. Det ville bare være vildt. Og det er det også, må vi sige, nu vi er midt i det. Men egentlig er det ikke så forskelligt fra at være på NEATA festival i Sønderborg. Begge festivaler er jo internationale mødesteder for teatergrupper og teaterfolk. Altså i grunden samme slags fora. Men rammerne hernede er ret fantastiske. Og lidt mere eksotiske end Sønderborg, for sådan nogle som os. Uden overhovedet at forklejne Sønderborg. Den har jo også en virkelig flot havn, omend skibene er lidt mindre...

Du optræder for et nyt publikum og pludselig kommer noget nyt i fokus

Vi har lige, for to uger siden, spillet i Polen. Der blev vores forestilling tolket som historien om grænsen og forholdet mellem Polen og Rusland. Og flere spurgte os: I er jo fra Danmark. Hvordan kan det være at I interesserer jer for Polens historie? Og vi kunne jo bare sige, at for os handler forestillingen om grænser mellem mennesker i det hele taget. Hernede spiller vi i det her fine og rige Prinse-rige. Her er det ligesom tingene, det materielle, der kommer i fokus, oplever vi selv. Den ene af os har en harmonika, den anden har en sølle tamburin. Skal vi så slås om det? Hvem har mest? Pludselig er det en ny konflikt der kommer i fokus for os i forestillingen. Vi sætter selv tingene ind de aktuelle kontekster, vi spiller i. Og det er jo ret interessant, når man, som nu, tænker nærmere over det. Temaet forandrer sig hele tiden - for os selv. "Nå Guud, det kan den jo også handle om...". I går var der nogen, der oplevede forestillingen som et klassisk eventyr. "It is a fairytale, right?". Vi tager jo ud i verden og leder, ikke? Jo, men sådan har vi aldrig selv set den - indtil i går, altså. Folk læser også nogle

At rejse med teater åbner for oplevelser du aldrig ville få som turist

interessante "landskaber" ind i forestillingens "tomme rum". Hernede så folk f.eks. et hav, et sejlskib, en bådrejse. Hvilket kom bag på - i hvert fald nogle af - os. Men det er jo fascinerende, at "Alt er sagt siger de" bliver ved med at være så åben, selv om vi har spillet den så mange gange. Egentlig skulle man tro at vi efterhånden giver forestillingen så megen mening selv, at vi ikke kan udgå at lægge den - meningen - i øjnene og ørerne på publikum, men det sker tilsyneladende ikke...

Alt er så super over-tjekket hernede

De officielle kommentatorer, de der ledede festivalens samtaleforum, hvor man diskuterer forestillingerne - var meget optaget af temaet "identitet" i vores forestilling, om hvad det betyder at være med og uden uniform. Hvordan vi giver hinanden roller igennem vores - skiftende - relationer og på/afklædninger. Vi fik rigtig megen positiv respons, men den var ikke særlige uddybet, ærgerligt nok. Og folk havde ikke rigtig opdaget at der overhovedet var et samtaleforum, så publikum var slet ikke til stede, hvilket gjorde det til lidt af en tam omgang. Men ellers er alt super over-tjekket hernede. Lige fra udvælgelsen og frem til nu. Vi er næsten druknet i

mails, så meget information har der været. Nærmest ugentlige beskeder siden februar. Og vi blev modtaget af en stor velkomstkomite, og har haft vores helt egen private guide. Jo, vi har virkelig følt os fornemt behandlet. Da vi skulle sætte lys f.eks., var vi mandsopdækkede, som vi aldrig har prøvet det før. Der var ligefrem en der drønedede rundt og satte arrangementsmærker på gulvet, så lyset kunne blive fokuseret præcist.

Det "rusker" på en god måde at spille udenfor Danmark

Teaterfolk fra alle mulige steder har været sindssygt gode til at komme hen efter forestillingen for at rose os. Og bede om kontaktoplysninger, fordi de planlægger arrangementer om et år f.eks., og har kig på os som mulige medvirkende. Det er noget man skal huske: at rose de andre, for det er vildt dejligt at få god respons på sit arbejde. Alt i alt, så "rusker" det altid på en god måde, at spille uden for Danmark. Det giver et nyt og andet perspektiv, som man godt kan unde rigtig mange at få lov til at prøve - og opleve. Det fede ved at rejse med teater er, at det åbner for oplevelser, du aldrig ville få som turist. Man får en helt ny rolle ved at bidrage med noget, det sted man er. Og langt hen ad vejen har vi det sådan: "Hold da op" - vi kan rejse rundt og spille teater uden at det koster os noget". Det evige dilemma er, at vi jo også kæmper for at komme til at leve af det. Men det er oplevelser som den her i Monaco, der gør, at vi orker det sure kontorslid, der også hører med til at køre en teatergruppe.

Og DATS har været med meget af vejen

Og så er vores gruppe faktisk vokset ved at vi har deltaget på festivaler. Vi mødte Amanda på NEATA festivalen i Sønderborg, som DATS arrangerede. Siden mødte vi Michael på DATS' teaterfestival i Holbæk. Og jo travlere vi har fået, jo mere har vi fået brug for dem i gruppen. Ja, faktisk kan vi takke DATS for rigtig mange af de aktiviteter vi er involveret i i dag. Tingene er gået mange veje, men DATS har tit og ofte spillet en rolle. Og det er vi totalt taknemmelige for. Nemlig.

Unge teaterfolk mødes i Estland

Af Louise Høyer Hiltmar
repræsentant for DATS i
NEATA-youth

I sommer blev der i år afholdt et NEATA-youth arrangement i Estland. I projektet deltog unge fra det meste af Nordeuropa.

Projektets formål var, udover at deltagerne skulle se en masse internationalt teater, også at de unge i fællesskab over 14 dage skulle skabe tre forestillinger, der skulle spille på Pärnu Fringe Festival. Festivalens tema var 'New Theater'. De tre forestillinger blev derfor sat op med det fælles mål at skabe noget helt anderledes end, hvad nogen af deltagerne i projektet havde været med til at skabe før.

Forestil dig at sidde i en lille teatersal, der er så fyldt, at du bliver nødt til at sidde neden for publikumsrækken på den forreste del af scenen. Forestillingen der spiller er en to timer lang monolog på russisk, spillet af en lille, lidt ældre, skaldet mand. De fleste på publikumsrækkerne er fra Estland og har alle høretelefoner på, hvori en estisk oversætter forklarer, hvad der sker. De griner alle lidt forsinket, når de komiske finesser i teksten udspiller sig. De griner dog i det mindste af de rigtige ting, eller hvad der i hvert fald er tænkt som det komiske i opsætningen. For ind imellem det estiske publikum sidder 16 unge mennesker fra Nordeuropa. De sidder alle opmærksomt og kigger på scenen. Alle uden at forstå et ord af, hvad der bliver sagt, men alle med hver deres ide om, hvad der bliver fortalt. De griner forskudt, og altid på tidspunkter, der for den del af publikum, der forstår sproget, ikke giver nogen mening.

Forståelse er ikke entydig. Det lærer man virkelig, når man bruger 14 dage sammen med mennesker, der kommer vidt forskellige steder fra. Alle har forskellige vinkler på hvad teater er. Det, at spille teater handler nemlig ikke kun om at stå på en scene og sige sine replikker korrekt. Teater handler om stil og æstetik. Opdragelse om man vil det. Dybest set handler teater om kultur. Lige præcis derfor er det så yderst interessant at lave et teaterprojekt for unge på tværs af kulturer. Ens grænser for hvad der er "rigtigt" teater, og hvad der er "forkert" teater bliver rykket, ja nærmest helt visket ud.

Udover at have fået udvidet min teaterhorisont, er jeg også kommet hjem med en masse nye venskaber. Det er måske endda det vigtigste, jeg har taget med mig. For udover, at samarbejdet gjorde noget for min forståelse af teater, så gjorde teateret noget for min forståelse af de mennesker, jeg skabte det sammen med. Teater hjælper os med at forstå hinanden, med at sætte ord på både forskelle, men især ligheder mellem mennesker. Jeg kan derfor kun understrege, hvilket fantastisk redskab teater kan være i en international sammenhæng.

Dronen på teaterfestival i Sverige

Dagbog skrevet af børnene fra Dronens Teaterværksted

under den Nordiske teaterfestival
i Östersund d. 6.-11. August 2013.

D. 6-10 august 2013 blev der afholdt Nordisk teaterfestival for børn i Östersund i Sverige arrangeret af NAR.

Fra Danmark var Dronens teaterværksted blevet udvalgt til at deltage i festivalen. 13 piger i alderen 10-12 år og deres instruktør Pernille Nedergaard Haugesen havde i fællesskab skabt forestillingen "Monster" særligt til festivalen.

Det var en fysisk og visuel forestilling som tog udgangspunkt i historier fra pigernes egne liv, om uhyggelige tanker de havde haft, både om virkelige monstre, og dem der er oppe i ens hoved.

Dronens teaterværksted er en del af fritidsinstitutionen Dronen i København K. Teaterværkstedet producerer 6-8 forestillinger om året, alle bliver skabt fra bunden uden et eksisterende manuskript. Instruktøren og skuespillerne skaber alle forestillingerne i samarbejde. Dronens teaterværksted har desuden bl.a. været medarrangør af festivalen Samværk og har samarbejdet med Sandholmlejrens asylcenter om den fælles forestilling "Et hjem er et sted..."

Deltagere

Instruktør: Pernille Nedergaard Haugesen

Skuespillere: Alma Schmidt, Asta Kjær Selchau, Asta Marie Skibber Haukjær, Caroline Madsen, Emily Rose Eeg Rafn, Flora Juel Hemmje, Laura Bøgh Borch, Laura Hadsund Baarstrøm, Ludmila Haderup, Molly Jønch Beare, Molly Pinndal, Olga Tvegaard Schleisner & Viola Jarlov.

Pædagogisk personale: Jimmi Hansen Egholm & Britt Mørch Lehmann

Mandag d. 5. August 2013

Kl. 16.00

Vi mødtes alle sammen under uret på Københavns Hovedbanegård.

Ludmilla: "Jeg var nervøs og lidt bange for hvordan det skulle være at køre i tog".

Molly: "Jeg var spændt på hvordan det skulle blive at køre sådan en lang togtur og køre i sovetog"...

Molly: "Jeg havde glædet mig til at se de andres forestillinger, hvordan de andre børn var og hvordan de andres sprog var, når de ikke havde så let ved dansk".

Ludmilla: "Jeg havde glædet mig til at møde de andre"...

Kl. 20.15

I toget spiste, snakkede og hyggede vi os.

Ludmila: "Men så var der også en sur dame der sagde "Hold så kæft" til os, fordi vi larmede... men vi klappede bare".

Molly: "Der var også en dame der skulede på mig... måske fordi jeg krummede rigtig meget da jeg spiste?"...

Kl. 23.00

Og så kom vi endelig over i nattoget.

Ludmilla: "Og jeg troede det var et åbent rum hvor alle sov, men det var det slet ikke".

Molly: "Jeg fik bare mega meget energi af at være derinde og havde lyst til at løbe op og ned ad gangen. Jeg kunne slet ikke lade være med at snakke... måske var jeg lidt overtræt".

Skrevet af Molly P. og Ludmila.

ALLE FOTOS:

En masse billedindtryk fra Teaterværkstedet Dronens deltagelse i Nordisk Teaterfestival for børn i Østersund. Gruppen, omgivelserne, samværet på festivalen - og glimt fra "Monster", den forestilling gruppen havde skabt særligt til festivalen. Alle fotos: Britt Mørch Lehmann og Droneholdet.

Tirsdag d. 6. August 2013

Kl. 6.00

Caroline: "Vi vågnede og var mega stressede fordi vi skulle hurtigt ud af toget. Det var lidt koldt. Så kom den rare mand Torben og hentede os på stationen og kørte os til skolen hvor vi skulle bo. Vi fik morgenmad i poser og den svenske morgenmad smagte lidt underligt"...

Kl. 11.30

Til frokost fyrede Alma og Olga den af, med et show i kantinen de selv havde fundet på. Det handlede om to sjove mænd, Abduhlla og Ali, og børnene fra de andre lande kiggede på og grinede ret meget. Så lavede vi navneleg og fortalte hinanden hvad vi hed. Og vi kan huske at der var en pige der hed Barbara og to Maja'er fra Sverige.

Ludmilla: "Ja og dem fra Færøerne kan godt tale dansk, for de har haft det siden 3. Klasse ligesom vi har engelsk"...

Kl. 13.30

Efter frokost øvede vi vores stykke igennem, så Asta H. kunne lære teaterstykket at kende, for hun har været på ferie. Det gik meget godt.

Caroline: "Altså det var lidt sjovt når der ikke var kostumer".

Asta: "Man kan også godt blive lidt nervøs selvom der

Navneleg i kantinen.

ikke er publikum, fordi det føles som om man viser det for folk alligevel"...

Kl. 17.00

Til aften skulle vi mødes med de andre lande nede ved vandet og vise noget for hinanden på en scene.

Asta: "Ja og det var meget anderledes det de andre viste. De dansede meget".

Ludmilla: "Ja, de laver meget anderledes teater end det vi laver, det kunne man se på deres forestilling".

Caroline: "Vi viste scenen "Findes - findes ikke" som er en scene fra vores stykke. Det gik godt... andre børn var meget snaksaglige".

Asta: "Der var også mange der grinede, så jeg tror de andre forstod det"...

Kl. 19.45

Asta: "Det har føltes som om dagen er gået helt vildt langsomt, fordi vi har oplevet så meget".

Alma kommer løbende ind i klasselokalet og råber: "Hey skal i med op til Norge (de norske teaterbørn som bor ovenpå)..."

Asta og Caroline råber i munden på hinanden "Ja... må vi godt løbe nu?... " (og så er de væk).

Skrevet af Ludmila, Caroline og Asta H.

Aftenbadning ved Storsjøen.

Onsdag d. 7. August 2013

Det var morgen og vi sad ved det sædvanlige bord. Lige pludselig sagde det "BADAM!!!" Det var tryllefingeren Jan Ole. Jan Ole er nemlig Olgas tryllefinger. Og han kan trylle alt frem og væk igen (Jan Ole har to bodyguards som hedder Molly og Alma). Onsdag blev der også lavet optagelser med Jan Ole. Efter Jan Ole optagelser var der tid til at shoppe. Færøerne spillede også deres stykke. Vi syntes at deres stykke var godt, men det var noget meget andet end det vi plejer at spille.

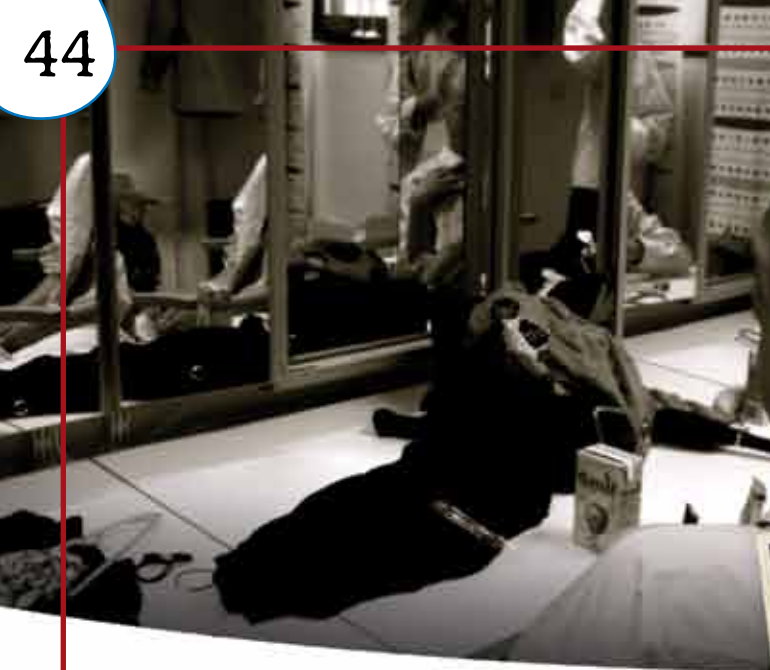
Der var Coop og volleyball efter frokost (det er meget kedeligt!!!). Til frokost fik vi biksemad og det smagte VILD GODT, det var noget af det bedste vi fik at spise derovre. Om aftenen var der Gunner show, som Ludmilla og Caroline havde fundet på (Torben tissemand var også med) og i denne forestilling dansede de "stiv og slap".

Om aftenen var der teatercafe hvor Alma dansede igennem og mange dansede med.

Skrevet af Alma og Olga.

Teatersamtaler.

Torsdag d. 8. August

Om formiddagen tog vi til MULTI CHALLENGE!!! Det var mega sjovt og meget teknologisk... altså sådan noget med laser og maser af blinkende lys. Der var masser af opgaver man kunne løse, men sjovest var dog den der hed *cliff hanger*. Vi tager hjem med ondt i armene og spiser en klar favorit frokost: KYLLING MED POMMES FRITES. Midt i frokosten skal vi melde os på enten mini golf eller teatersminke workshop, som vi skal på om eftermiddagen - alle styrter hen for at melde sig på.

Efter workshop spiller Norge deres forstilling "Askepot" nede på Storsjø Teatret (ikke det bedste vi har set). Bagefter var der teatersamtale, hvor vi kunne stille spørgsmål om forestillingerne. Nogen af os blev overaskede over at høre, at man kan købe et manuskript.

... Og så om aftenen, det alle havde ventet på - badning i søen. Vi bliver hentet i bus og kørt ud til en stenstrand på en lille ø. På vejen derhen ser vi et kendt svensk dyr, det er godt nok ikke Storsjødyret, men en ELG!!! Vi går til stranden. Vandet er iskoldt, men næsten alle kommer i. I godt humør synger vi hele vejen hjem i bussen.

Alle glæder sig til at spille forestilling i morgen.

Skrevet af Asta S. og Flora.

Fælles Teaterworkshop.

Fredag d. 10. August 2013

Efter morgenmaden er vi til workshop i teaterbutikken, hvor vi prøver forskellige former for akrobatik. Man kunne stå på en hård bold og prøve at gå, jonglere, køre på et-hjulet cykel, spille med diablo, snurre rundt med en tallerken på en pind og klatre op i noget blåt stof som hang ned fra loftet (Og det var ikke alle der var gode til det.)

Efter frokost går vi til Storsjøteatret og laver generalprøve. Vores general prøve gik virkelig dårligt. Men heldigvis gik forestillingen rigtigt godt!

Efter aftensmad er der teatersamtale om hvordan vi lavede stykket. Vi lavede teaterlege for hinanden. Vi lavede billedkonkurene og så var der stopdans. Flora vandt! Bagefter sang Barbara fra Færøerne tre sange. Og nu skal vi sove GODNAT!

Skrevet af Laura H. og Viola.

Lokal scene ved Storsjøen.

Lørdag d. 11. August 2013

Finland kunne desværre ikke komme og spille forestilling, så derfor lavede vi en teater fabrik på det store teater. Vi startede med at blive delt op i grupper, så skulle en gruppe starte hos Torben, som lavede skuespiller øvelser på scenen. Og en anden gruppe skulle starte oppe hos Lotte, som lavede teater makeup. Og den sidste gruppe skulle værre ude i foyeren sammen med Anna Karin, som var god til instruktør ting. Vi prøvede alle sammen alle tingene og vi var sammen med de andre lande. Så var der en gruppe der var skuespillere. Og en anden gruppe som var instruktører. Og den tredje gruppe lagde makeup på skuespillerne. Og til sidst havde vi et dejligt lille teaterstykke om første gang man så Storsjøodjuret.

Til frokosten kører vi det bedste mad. Det bedste var: KYLLING MED KARTOFFELBÅDE!!! Det værste var: SVENSKE PØLSER MED MAKARONI.

Om eftermiddagen tog vi på et museum, som var rigtig sjovt. Det var både ude og inde. Det var om hvordan det havde været i 1800 til 1900 tallet. Så gik vi hjem og pakkede.

Til sidst var der fest på Storsjø Teateret, hvor vi fester igennem med tacomad, is, sang og dans.

Vi siger farvel til alle de nye dejlige venner vi har fået. Og til sidst på togstationen gir' vi Torben et stort gruppe kram. Også er det tid til hjemrejsen med tog.

Skrevet af Laura H. og Viola.

Instruktørens efterskrift

Da jeg lå i nattoget i min køje på vej hjem fra en uges teaterfestival i Østersund tænkte jeg: Hvor giver mit arbejde bare utrolig meget mening!! Hvor er jeg lykkelig for at have givet 13 børn denne fantastiske oplevelse, som helt sikkert vil følge dem resten af livet.

De vigtigste ting jeg tænker børnene har fået ud af festivalen er:

- de har lært at være åbne overfor børn fra andre lande, og fundet ud af, at selvom de andre virker "underlige" i starten og ikke "er ligesom mig selv", så er de søde, når man lærer dem at kende. Det giver lyst og mod til at møde verden.
- de har set, at der findes andre måder at lave teater på, end den de kender fra deres eget teater, og lært at se kvaliteterne i det. Det giver lyst og mod til at prøve sig selv på mange måder i scenekunsten
- de har prøvet at spille på et rigtigt og stort teater for et "fremmed" publikum. Det giver selvværd og mod til at træde frem i det virkelige liv også.
- de har fået en meget stærk gruppefølelse med deres eget hold. Det giver venskaber for livet.

Jeg håber at der bliver en Nordisk teaterfestival for børn igen om 2 år, og vi fra Dronen vil elske at deltage igen.

Scenen Legodame.

Alle fotos kommer fra Helle Haugers internationale teater-scrapbog. Alle fotos er lånt af Helle Hauger.

Børn og unge, Teater i hele verden

Af Helle Hauger, TIDLIGERE medlem af IATA Standing Committee for Children and Youth

Ude i min gang med mange fotos fra Memory Lane hænger nu en – ikke for køn – plakette, hvorpå der står:

In grateful recognition to Helle Hauger for more than twenty years of service on the Standing Committee for Children and Youth. From the World Council of the International Amateur Theatre Association IATA, Monaco 2013.

I august på Verdenskongressen i Monaco sluttede jeg 21 års internationalt arbejde i verdensorganisationen IATA og i Børn og Unge udvalget, som jeg har været formand for de sidste 8 år, og som jeg på opfordring trådte ind i helt tilbage i 1991!

I perioder på 2x4 år fra 2005 - 2013 har jeg således deltaget i det organisatoriske arbejde i IATA. Jeg har som valgt på Kongressen været medlem af Executive Board (forretningsudvalget, bestående af Præsidenten for IATA, vicepræsidenten, kassereren, den engelske sekretær, den franske sekretær, den spanske sekretær og så mig, koordinatoren for Børn og Unge – alle valgt på IATA's verdenskongres som afholdes hvert 2. år). Jeg har samtidig været medlem af Council (rådet, som består af Executive Board + 1 regional valgt repræsentant fra hver af IATA's 8 regioner). Arbejdsproget i Executive Board og Council er engelsk med oversættelse frem og tilbage til fransk og spansk. Til møderne deltager desuden IATA's administrator.

Da der er 2 år mellem hver kongres, bruges en del tid på møderne til forberedelse af den kommende kongres. Det har været spændende for mig at få direkte indflydelse på sådan en verdensorganisation. Det er klart, at både min organisatoriske erfaring og min

tilknytning og inspiration fra DATS har været medvirkende til, at det trods alt er lykkedes at være med til overhovedet at flytte noget i en sådan organisation som IATA.

Mange ting arbejder langsomt i en Verdensorganisation ikke mindst det, at vi skal finde og forstå hinanden på tværs af kulturelle forskelle og sprogbarrierer. Når man så tager med, at Executive Board/Council kun mødes 1 -2 gange om året, er det faktisk ret imponerende, at der rent faktisk kan ske ændringer og udvikling i organisationen!

IATA er først og fremmest en organisation som formidler ideer og kontakter. Det verdensomspændende netværk er ryggraden i IATA. Via IATA's hjemmeside og IATA's Facebookside formidles oplysninger, informationer og invitationer til teaterinteresserede over hele verden. Men det er gennem internationale festivaler, Verdensfestivalen og –kongressen, som afholdes hver 2. år, at den direkte udveksling mellem teatermennesker fra hele verden sker. På de internationale mødesteder knyttes bånd og venskaber, udveksles ideer og erfaringer, udfordres, forandres, læres og forbindes forskellige teatersyn og kulturer. At deltage enten som tilskuer eller med en forestilling på en verdensfestival, en regional eller en anden international festival er en "langtidsholdbar oplevelse". Det at møde andre kulturer og teatersyn inspirerer, påvirker og udvikler teatret samtidig med muligheden for at udvikle venskaber og kontakter, som igen kan bruges til udveksling af kultur på tværs af grænser, genrer og kulturelle forskelle. Alt sammen er medvirkende til at gøre verden mindre - at bibringe til mellemfolkelig forståelse og tolerance.

De sidste 8 år har jeg som ovenfor nævnt været valgt som koordinator for Børn og unge arbejdet og dermed formand for udvalget vedrørende børn og unge. Udvalget har p.t. 8 medlemmer, alle eksperter på deres felt og udpeget af IATA's Council.

Børn og ungeudvalget har ansvaret og udspillet vedr. børn og unge og er blevet til en vigtig og essentiel del af IATA.

Standing Committee for Children and Youth
Ali Lucky, Bangladesh, Carlos Cremata, Cuba, Bernd Ruping, Tyskland, Ron Dodson, Canada, Ines Skoflic Horvat, Kroatien, Helle Hauger, Danmark, Josef Hollos, Østrig.

Børn og Unge udvalget (B og U udvalget) har som arbejdsområde ansvaret for 3 officielle IATA begivenheder:

1: IATA World Festival of Children's Theatre

Verdensfestivalen hvor børn spiller for børn blev grundlagt og afholdt for første gang i Lingen i Tyskland i 1990 og er siden blevet afholdt hvert 2 år, (med en afbrydelse i 2012, hvor Australien måtte aflyse Verdensfestivalen). Festivalen vender hver 4. år tilbage til Lingen og afholdes der i mellem et eller andet sted i verden. B og U udvalget har udviklet de guidelines, som alle festivaler forholder sig til, procedurene for

hvordan man søger og får tildelt en festival, ligesom det er B og U udvalgets opgave at finde, forhandle og lave aftaler med kommende værtslande, være med i udvælgelsen af de deltagende lande og være ansvarlig for det Instruktørforum, som altid finder sted på en Verdensfestival. Det er udvalgets ansvar at evaluere, give ideer og medvirke til både udvikling og afvikling af festivalerne. 1990 Lingen, Tyskland, 1992 Antalya, Tyrkiet, 1994 Lingen, Tyskland, 1996 København, Danmark, 1998 Lingen, Tyskland, 2000 Toyama Japan, 2002 Lingen, Tyskland, 2004 Havana, Cuba. 2006 Lingen, Tyskland, 2008 Moskva Rusland, 2010 Lingen, Tyskland, 2012 Sidney, Australien (aflyst), 2014 Lingen, Tyskland, 2016 Stratford, Canada, 2019 Lingen, Tyskland.....

IATA World Festival of Children's Theatre har 4. Elementer:

- Teaterforestillinger med børn for børn fra mange dele af verden
- Workshops ofte med dygtige internationale workshopledere, hvor teaterbørnene arbejder sammen på tværs
- Socialt program
- Director's forum (Instruktørforum)/symposium, hvor de forskellige forestillinger bliver diskuteret

I Lingen bliver alle børnene privat indkvarteret, så hele byen Lingen er blandet ind i dette store projekt. Kravet i udvælgelsen af de deltagende forestillinger er, at det er færdige forestillinger af høj kvalitet.

2: IATA World Festival of Youth Theatre

Den første verdensfestival for ungdomsteater blev afholdt i Wien, Østrig i 2009. Konceptet, forberedelsen og afviklingen af festivalen var lagt i hænderne på B og U udvalget og var derfor eksemplarisk i sin form og i sit indhold i forhold til de mange diskussioner, som vi gennem årene har haft, når vi evaluerede vores verdensfestivaler, hvor børn spiller for børn. Flere af os i udvalget havde erfaringer med arbejdet i

EDERED (European Drama Encounters) – de europæiske drama/teaterlejre, der gennem årene har fundet sted skiftevis med børn og med unge. Det er de erfaringer vi tog med ind i udviklingen af den 1. Verdens festival med ungdomsteater. Der blev besluttet et tema, som kunne dække mange forskellige fortællinger – et tema som indikerede en stillingtagen: Right or Wrong/Rigtigt eller Forkert. Hver teatergruppe, der meldte sig, skulle være indstillet på at acceptere konceptet: Komme og vise en færdig forestilling som relaterede til temaet, være tilskuere og parate til at diskutere de viste forestillinger og samtidig deltage i workshops hver dag på tværs af teatergrupperne, workshops, som skulle skabe et færdigt produkt sammen til sidst. Det specielle og nye i det her er, at dygtige og i mange tilfælde meget erfarne unge skuespillere (og instruktører!) på tværs af grupperne skulle arbejde tæt sammen i et skabende fællesskab under ledelse af dem selv og unge teaterstuderende! Ideen med de unge teaterstuderende er, at de i sikre rammer (vi "gamle" stod parate til at yde hjælp, hvis der var brug for det!) kunne få erfaringer med dels devising processen og dels det at fungere i og med en gruppe andre unge på tværs af sprog og kulturforskelle.

Det var og blev den helt store udfordring og endte med 10 flotte små stykker, som blev vist på en offentlig plads i hjertet af Wien. Der blev vist uforglemmelige forestillinger på festivalen og vi oplevede voldsomme reaktioner på nogle af forestillingerne. Specielt vil vi huske den virkning, som det danske bidrag havde på tilskuerne (speciel de palæstinensiske deltagere). Eller den palæstinensiske forestilling og israelernes reaktion på den. B og U udvalget glæder sig meget til, at nogen tør tage udfordringen op med det koncept! Estland gjorde det, men måtte desværre aflyse på grund af manglende økonomi... Måske DATS har modet og muligheden?

3: IATA Drama in Education Congress

Den første Drama in Education kongres blev holdt i Østrig i 1974 og siden da hvert andet år i Østrig. Det var mit første møde med det internationale miljø, da jeg i 1998 for første gang deltog i den kongres, der blev afholdt i Wien – og det blev den helt store øjenåbner for mig. Tænk at folk fra hele verden også var så optaget af Drama og formidling af Drama, som jeg selv var og havde været lige siden, jeg mødte John McEwan, udsendt fra Statens Teaterskole til landets lærerseminarier i 1967!

B og U udvalget har altid haft som opgave at bidrage med ideer og forslag til undervisere på kongresserne. Det hed allerede fra starten kongresser, og ved de tidligere kongresser var det vigtigt at give informationer om udviklingen specielt inden for Drama/teater med børn og unge i det land, man kom fra, således at man kunne tage derfra med en international og aktuel viden, som ellers var svær at få (intet internet dengang!).

Allerede fra starten og helt frem til i dag har kongressen været trendsætter for strømninger inden for Drama in Education – den var f.eks. først til at invitere Augusto Boal til Europa i 1982. Den har også været en vigtig inspirator for undervisere fra de tidligere østlande både før og efter murens fald, ligesom højt estimerede undervisere fra de tidligere østlande i den grad berigede, og stadig beriger, kongresserne.

Den seneste Drama in Education kongres blev afholdt i april i år. Temaet og indholdet og selve afviklingen var denne gang helt lagt i hænderne på IATA's Børn og Unge udvalg. Med temaet Drama/Teater og sociale medier kom vi igen på forkant med udviklingen..... Den afsluttende FLASH MOB kan ses på YOUTUBE!

Det har været utroligt spændende og meget inspirerende at være en del af IATA's Børn og Unge udvalg.

At indgå i et tæt samarbejde med eksperter fra helt andre kulturer og andre lande er en proces, der kræver meget lydhørhed både over for det, du ikke kender, og det du tror, du kender og så din egen erfaring og viden.

Udvalgets arbejde har haft stor betydning for anerkendelsen og synligheden af børn og unges teaterengagement. En organisation som IATA – havde ingen politik på børne- og unge området før 2005 – det har den nu. Verdensbørneteaterfestivalen med det beskrevne koncept har været inspiration for mange festivaler rundt om i verden. Nu eksisterer en tilbagevendende international festival hvor børn spiller for børn i Japan hver 4. år, og i år er der skabt den 1. Internationale Børneteaterfestival i Uganda i Afrika, en festival som er skabt med direkte inspiration fra Verdensbørneteaterfestivalen i Lingen. I Bangladesh f.eks. har der over en periode på 5 år været gennemført et projekt Children's Voice, hvor børn spredt over hele Bangladesh deltog i workshops med drama og teater – et projekt som også har været inspireret af B og U udvalgets arbejde. I 2015 vil den første internationale Ungdomsteaterfestival finde sted i Capetown i Sydafrika – igen et projekt som IATA's B og U udvalg har været blandet ind i.

Jeg er ikke i tvivl om, at de projekter, som jeg gennem mit arbejde i IATA's Børn og Unge udvalg har været en del af, har sat positive spor overalt i verden. Jeg ved at de erfaringer og den viden, som vi fik i Lingen, Tyrkiet, Danmark, Toyama, Havana, Moskva og Østrig har gjort B og U udvalgets arbejde betydningsfuldt, jeg ved at debatter på Verdensbørneteaterfestivaler, Verdensungdomsteaterfestivalen, Director's forum, symposier, Drama in Education kongresser har sat sig spor over hele verden – både for deltagende børn, unge som voksne, men også for de studerende, som under og efterfølgende har høstet af de nyvundne erfaringer indenfor teater og drama med børn og unge i forhold til deres videre studier og senere praksis.

Og det er vel ikke så ringe at kunne sige det her efter mere end 20 års deltagelse i arbejdet med at sprede budskabet om at børn og unge også har noget på hjertet og skal have mulighed for at udvikle og blive dygtige til at arbejde med drama og teater? www-aitaiata.org

MUSIK

DANS

MUSICAL TEATER

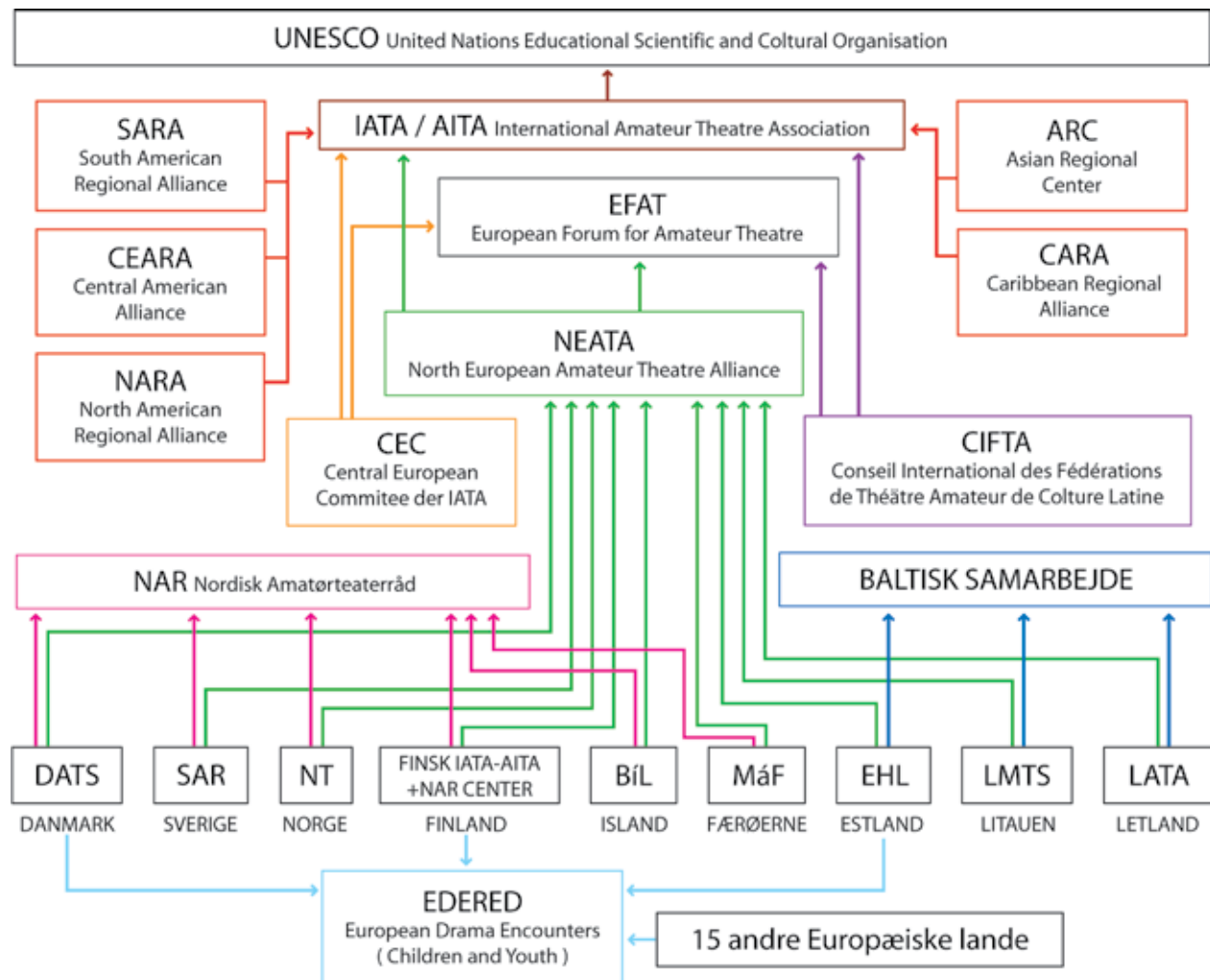
TEKNIK

5 stærke liniefag og en solid boglig undervisning

Høptrupeterskole
MUSIK · DANS · TEATER

Efterskolen for scenekunst i Danmark

Skematisk oversigt over det internationale amatør-teater-samarbejde på organisationsplan

Udlejning af Lyd- og Lysanlæg
Lyd PA SYD
 musik med mere
 Fynsgade 16
 6400 Sønderborg
 Telefon 7442 5009
 www.pasyd.dk

DATS Årsmøde 2014.
 Lørdag d. 26. og søndag d. 27. april 2014
 på Emmaus Kursuscenter i Haslev.
 Læs mere om Årsmødet på
 www.dats.dk

MIPRO

MIPRO ACT 7a- serien, på lager til omgående levering!
 Godkendte 72MHz wideband-modeller, fra 470-790MHz

SC
SOUND

Import & distribution

SC SOUND A/S
 Tel.: +45 43 99 88 77
 mail@sc-sound.dk
 www.sc-sound.dk

ARNE AABENHUS' 100 ÅRS FØDSELSDAG DEN 18-10-2013

Rampelysets stifter og redaktør i mere end 25 år H.O Jørgensen skrev i 1983 om Arne Aabenhus: En skipper kan somme tider have brug for en, der kan råde ham, en, der kan få ham på ret kurs – en lods. En sådan lods var Arne Aabenhus for DATS fra før dets start i 1948 og indtil sin død i 2008.

I de første mange år var Arne ulønnet landssekretær/forretningsfører for DATS. Han var den, der kunne skære igennem en sag og formulere sig skriftligt. Det var derfor altid ham, der formulerede henvendelserne til myndighederne. Det er hans fortjeneste, at DATS tidligt af de bevilgende myndigheder blev anerkendt som en seriøs, folkeligt bredt forankret teaterorganisation.

I 1973 blev Arne lønnet forretningsfører for DATS på fuld tid. Generalsekretær ville han ikke kaldes. Han førte ikke en hær. Han tjente en folkelig organisation, der ikke havde brug for soldater, men brug for mennesker, der lidenskabeligt brændte for det kunstneriske teater. Han holdt op som landsekretær i 1978, men fortsatte som leder for forlaget DRAMA indtil 1985.

For Arne var teateret ikke et mål i sig selv, men et middel til at give mennesker det poetiske sprog hvori det kan foretage det lidenskabelige og absolutte valg af sig selv og dermed være i stand til at tage ansvar for sig selv og for sit medmenneske. Han ville et teater, der tør drømme, tro og håbe. Et teater der ikke lader to og to være lige. For i et sådant teater, bliver teateret ligegyldigt. Ligegyldighed styrker tingsliggørelsen af mennesket, - styrker den stigende kommercialisering, som vi oplever omkring os hver dag. For Arne skal vi lave teater, der vil noget, - vil fortælle noget, der er vigtigt. Derfor handlede det for ham

altid om at lave teater, der først og fremmest var af kvalitet.

Arne Aabenhus var med til at stifte Nordisk Amatørteaterråd i 1967. Han var medstifter af Samrådet for Amatørkor, -orkestre og -teater, Sønderjysk Forsøgsscene, Det lille Teater i Flensborg, Kirkespilsgruppen i Løgumkloster, Teaterskolen og Det lille Teater i Gråsten. Han tog initiativ til Teglværkspilene ved Cathrinesminde og senere til foreningen Cathrinemindes venner. Han var formand for NAR 1974-78 og for Herning Højskole 1974-79.

Arne Aabenhus var aktiv i det folkelige teaters tjeneste i mere end 60 år. Han var lods, der udstak kursen. En kurs der handlede om altid at søge kvaliteten og altid at yde sit bedste.

"Med en rystende klode som underlag for et snavset stykke avisopslag skriver jeg tværs over telegrammer fra Lucifers faste borg, og tværs over sorte portrætter af alle hans stolte drabanter disse genfundne ord: Jeg tror"

Disse ord fra Erik Knudsens digt CREDO fra 1949 citerede Arne for mig ved en samtale i 98. Disse ord var de ord han og venen J.K. Kristensen citerede for hinanden i atombombens og krigens skygge. For netop dér må man fastholde håbet. Det var det, han ville med teateret: fastholde håbet og troen på fremtiden.

Henrik Sommer

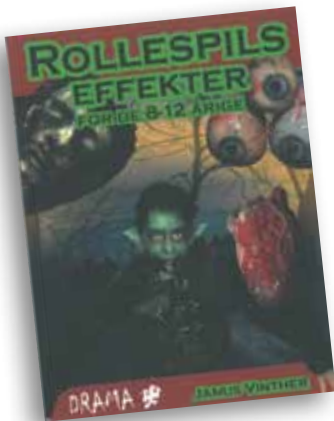
SHOWTIME ON AFTERSCHOOL

QR code 1
 QR code 2

Aalestrup Naturefterskole
 Tlf. 9864 2525
 www.naturefterskolen.dk
 www.mtlinien.dk

Din kommende efterskole med teater og musik...

Anmeldelser

"Rollespilseffekter for de 8-12 årige" af Janus Vinther.

Af Bent Nielsen

Med denne bog åbner Janus Vinther muligheden for, at man selv giver sig til at fremstille rekvisitter og effekter til

Live Rollespil. Bogen henvender sig til den yngre gruppe af rollespillere og til forældre og klubmedarbejdere, der gerne vil indføres i kunsten at lave flotte rekvisitter og effekter.

Først i bogen er der en meget fin gennemgang af de redskaber og de produkter, der anvendes til fremstillingen. Der gives også gode råd om rengøring af redskaber og hygiejniske forhold, som man bør tage højde for.

Herefter vises fremstillingen af 8 forskellige rekvisitter

og effekter og et enkelt eksempel på sminkning af en rollespilsfigur. Arbejdsprocesserne er illustreret med flotte fotos, og den tilhørende tekst beskriver detaljeret, hvordan man gør. Der er en stigende sværhedsgrad i fremstillingen af de viste eksempler, så man med fordel kan starte med de første og gøre sig erfaringer med materialer og arbejdsprocesser, hvis man er nybegynder. Til dem, der har prøvet at arbejde med latex-effekter før, er der udfordringer nok at hente i de eksempler, der er vist bagest i bogen.

På de sidste sider i bogen er der en række nyttige links om rollespil, en lille oversigt over sminkekasser fra Teaterhjørnet og en oversigt over de andre bøger, som Janus Vinther har skrevet.

Det er et utroligt flot lay-out, der her er anvendt, og når man får bogen i hånden og har kigget lidt i den, får man lyst til at give sig i kast med at fremstille rekvisitter og effekter til rollespil. Men man skal nok være forberedt på, at der går lidt tid, før man bliver fortrolig med at arbejde med latex, og det er ikke på forhånd givet, at man ved første forsøg er i stand til at opnå så flotte resultater, som billederne i bogen viser. Men øvelse gør mester, så det er bare med at komme i gang.

Lamper, styringer, dæmpere, stativer, pærer, kabler og stik mm.

Scan QR koden og få 10% rabat på www.bjlys.dk, eller indtast koden: "Rampelyset13" i Kampagnefeltet.

Rabatten er gældende indtil 1. februar 2014 og gælder ikke tilbudsvare.

Boffelkobbelvej 9 * 6400 Sønderborg *
Tlf. 74 48 52 58 * info@bjlys.dk * www.bjlys.dk

KÆMPE PRISNEDSÆTTELSE PÅ SELECON LED SCENELAMPER

Selecon PL FRESNEL 1

Fresnel med fuldfarve LED chip og exceptionel høj ydelse. Single RGBW 120W LED chip. Spredning: 15°-54°

Førpris: 11.250,-

Tilbudspris:

Nu kun: 5.700,-

Selecon PL CYC1

LED horisont og flade lampe. Single RGBW 120W LED chip. En lyskilde, ingen flerfarvede skygger. Dækker flade ved 1,2m afstand til flade og 1,35m mellem enhederne

Førpris: 13.500,-

Tilbudspris:

Nu kun: 6.650,-

Se flere tilbud på www.gobo.dk

Selecon PL PROFILE 1

Profil Spot med fuldfarve LED chip og exceptionel høj ydelse. Single RGBW 120W LED chip. Fås med enten 18°-34° eller 24°-44° spredning

Førpris: 13.500,-

Tilbudspris:

Nu kun: 6.500,-

Priserne er ekskl. moms. Pr. 01.11.2013

GOBO & HIGHLIGHT A/S • VERMUNDSGADE 40C • 2100 KØBENHAVN Ø • TEL: 70201966 • WWW.GOBO.DK •
GOBO & HIGHLIGHT A/S • MARSELIS BOULEVARD 175 • 8000 AARHUS C. • TEL: 70221966 • GOBO@GOBO.DK •

TH+ HIGH DEFINITION
TOURING AND THEATRE

RCF

Import & distribution

SC SOUND A/S
Tel.: +45 43 99 88 77
mail@sc-sound.dk
www.sc-sound.dk

For at opnå fuld ydelse, har du brug for godt materiale og enkle løsninger

AB ilmonte

Vi syr scenetekstiler i molton og velour i vores eget tekstilatelier efter jeres ønsker.

Manuelt scenetræk med håndspil, projektionsdug og filmværred.

100 stole på 2 m².

KLEU®

Podier til scener, tribuner og catwalks. Vi sælger mest i branchen, bl.a. de originale Ilmo-RAPID-podier.

AB Ilmonte tilbyder et stort udvalg af produkter, der er æstetisk tiltalende, nemme at bruge og til attraktive priser

www.ilmonte.se

Nattflyvägen 7
SE-313 50 ÅLED (Halmstad)

+46-(0)35-18 19 40

+46-(0)35-18 19 49

Energivägen 2 C
SE-135 49 TYRESÖ (Sthlm)

+46-(0)8-770 43 00

+46-(0)8-770 43 02

sales@ilmonte.se

Køb belysningsudstyr til teater,
video, film og TV i vores nye

WEBSHOP

<http://shop.bico.dk>

bico
professionel a/s

Eller klik forbi www.bico.dk
og find linket...

Mose Allé 16, 2610 Rødovre, Tlf.: 35 84 02 95, Fax: 35 84 06 95, www.bico.dk, e-mail: bico@bico.dk

Små og store scener

Bygger man let med BÜTEC scenepodier
Tysk kvalitetsudstyr. Leveres som standardenheder eller individuelle løsninger.

SALG
LEJE

eller

arlo

scenedesign

Besøg os på
www.arlo.dk

eller kom forbi vores
showroom og butik:

Værkstedvej 55
2500 Valby

38 88 28 16

Gaffa Tape Stroppe Scenetæpper Brandimprægnering Molton Scenepodier Rig Publikumstribuner
Surring Scenetræk Ophængning Dansegulve Effekt-maling Bændel Velcro - og meget mere

DRAMA

Jette Bak
Drama og teater
for børn og unge
- hvorfor giver det læring?

DRAMA

Jette Bak DRAMA OG TEATER FOR BØRN OG UNGE - hvorfor giver det læring?

Drama og teater er ikke blot at lære replikker udenad. Drama og teater indeholder et væld af metoder, der har vide udviklingsmæssige aspekter for både individ og fællesskab.

Dramapædagogiske metoder og teknikker og drama- og teaterudtryk gennemgås med fokus på deres pædagogisk-psykologiske værdi. De mange eksempler i bogen kan bruges af undervisere i folkeskolen, på efterskoler og specialskoler, men også af pædagoger i skole og daginstitution. Der er inspiration at hente til dramaundervisningen, til dansk, dansk som andetsprog, specialundervisning, fremmedsprog, religion, historie m.v.

Bogens målgruppe er færdiguddannede lærere og pædagoger og lærer- og pædagogstuderende, der ønsker indsigt i drama og teaters betydning for børn og unges alsidige udvikling. Bogen er sprængfuld af idéer til, hvordan børn og unge kan lege med roller og bruge fantasien. Centralt i bogen står betydningen for kommunikation, sociale færdigheder, kreativ tænkning, problemløsning, refleksion og trivsel

JETTE BAK er uddannet folkeskolelærer og hun har en Diplomuddannelse i drama. Hun har en Examen.pæd.psyk og en Speciallæreruddannelse. Desuden har hun Teateramatørernes og SPECULARS Psykologiske Grunduddannelser. Jette har været medlem af Jysk Skolescenes og DATS' Aarhus Kreds' bestyrelser og har i mange år været teaterkontaktlærer. Jette har stor praktisk erfaring med anvendelse af teater og dramavirksomhed fra sit lærerjob og hun er medlem af Danmarks Dramalærerforening og Amatørscenen Rosenteatret i Aarhus.

216 sider, 248,- kr. Er udkommet.

NYHED PÅ VEJ!

Preben Birkeholm TEATER SOM FAG

En håndbog for alle undervisere, der har lyst og mod på at tage teater alvorligt som fag - både i folkeskolen og i foreningslivet. 'Teater som fag' formidler teatrets discipliner og værktøjer specielt tilpasset børn og unge og er spækket med øvelser for både begyndere og øvede. Arbejdet med fokus, tale, karakter og krop beskrives i detaljer med henblik på at forbedre både processen - den daglige/ugentlige teatertræning - og produktet - den færdige forestilling - væsentligt. Desuden rummer bogen et særligt kapitel til instruktøren med konkrete forslag til lektionsplanlægning i forbindelse med undervisning i teaterfaget.

Preben Birkeholm er lærer og master i drama- og teaterpædagogik. Han har undervist børn og unge i teater i 25 år, samt instrueret og produceret over 40 forestillinger.

Ca. 136 sider,
illustreret,
Ca. 248,- kr.
Udkommer før
jul!

**Vidste du at DRAMA hvert år udgiver 30-35 nye, overvejende danske, skuespil?
Se mere på dramashop.dk, hvor du også kan tilmelde dig vores nyhedsbrev.**

FORLAGET DRAMA
- webshop
Jernbanegade 5
6230 Rodekro
Tlf. 70 25 11 41
Fax 74 65 20 93
drama@drama.dk

DRAMA

Bestil bøgerne på
WWW.DRAMASHOP.DK

TEATERHJØRNET
Butik
Vesterbrogade 175
DK-1800 Frederiksberg C
Tlf. 70 25 11 41